

Ən bahalı
mənzillər
Səbayel və
Nərimanovdadır -
qiymətlər

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 1 iyun 2018-ci il Cümə № 118 (7007) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Parlamentin yaz sessiyası hökumətə sət suallarla bitdi

Milli Məclis üzvləri bank kreditləri, əlillərin durumu, əməyin istismarı, sahibkarların durumu və digər problemlərlə bağlı məsələ qaldırdılar

yazısı səh.7-də

“İran düyünü”ndə Bakı üçün ən pis variant: müharibə, qaçqınlar...

yazısı səh.8-də

Sabir Rüstəmxanlı icra başçısı ilə qalmaqaldan danışdı

yazısı səh.13-də

Beynəlxalq güclərin tam dəstəklədiyi Azərbaycan projesi: «Cənub Qaz Dəhlizi»

yazısı səh.9-da

Ermənistanda hakimiyyət çevrilişi sülhü əlçatmaz edib - təhlükə

yazısı səh.11-də

Dörd ayda yarım milyard dollarlıq qeyri-neft ixracı

yazısı səh.9-da

Soros dünyanı yenidən qarışdırmaq istəyir

yazısı səh.10-da

Tanınmış hüquqşünas bərəsində çıxarılan xüsusi qərardaddan danışdı

yazısı səh.12-də

Sülh Platforması yenidən gündəmdə: ermənilər Bakını gəzir...

yazısı səh.10-da

Ramazan ayının 16-cı günü

İftar 20.21. İmsak 03.24-dək (QMI)

16-cı günün duası: “İlahi, bu gün məni yaxşı adamlarla dostluq etməyə müvəffəq et! Belə bir gündə məni pis insanlardan uzaqlaşdır! Səni Allahlığına and verirəm, Öz rəhmətinlə məni əbədi məkan olan behiştində məskunlaşdır! Ey ələmləri Yaradan!”

İftar duası: “Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla”.
ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

HÖKUMƏTDƏ SENSASİON KADR DƏYİŞİKLİYİ HAZIRLIĞI: “İSTİ” YAY BAŞLAYIR

İyun ayında da hakimiyyət komandasında ciddi islahat gözlənilir; nazirlik və komitələrdə miqyaslı “təmizləmə əməliyyatı”nın pərdəarxası; Bakıya icra başçısı təyinatının yubanmasının səbəbi üzə çıxır

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.4-də

Putindən Bakıya tarixi jest - Rusiya Azərbaycan və Türkiyə ilə hesablaşır

Kremlin işə düşən CQD layihəsinə pozitiv reaksiyasının pərdəarxası; Rusiya valı dəyişir?

yazısı səh.6-da

Toivo Klaur

Aİ-nin xüsusi nümayəndəsi gəlir: bu ərafədə həbslər nə deməkdir?

yazısı səh.4-də

Donald Trump

ABŞ-ın Azərbaycanla bağlı ikili siyasəti: həm tərif, həm tənqid

yazısı səh.3-də

Professor İlham Rəhimov:
“Paşinyan dərk edir ki, addımını geri qoysa, onu iqtidardan endirərlər”

yazısı səh. 5 və 6-da

Həştərxanda Azərbaycan İş Mərkəzinin açılışı olub

Rusiyanın Həştərxan şəhərində Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə tikilən Azərbaycan İş Mərkəzinin açılışı olub.

APA-nın Rusiya bürosunun məlumatına görə, açılış mərasimində Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva, Həştərxan vilayətinin qubernatoru Aleksandr Jilkin, Azərbaycan prezidentinin köməkçisi Əli Həsənov, iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev, Heydər Əliyev Mərkəzinin icraçı direktoru Anar Ələkbərov, Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov, I vitse-prezidentin köməkçisi Yusif Məmmədov, Bakının Nərimanov rayonunun icra hakimiyyətinin başçısı Abidin Fərzəliyev və hər iki ölkədən olan iş adamları iştirak ediblər.

Mərasimdə Həştərxan qubernatoru Aleksandr Jilkin və Azərbaycan iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev çıxış ediblər.

Daha sonra "Made in Azerbaijan" brendi altında Azərbaycan istehsalçılarının mal və xidmətlərinin sergisinə baxış keçirilib.

Qeyd edək ki, dünən fəaliyyətə başlayan Azərbaycan İş Mərkəzi Həştərxan şəhərinin Bakinskaya küçəsi, 100 ünvanında yerləşir.

Yəyə başlayan Azərbaycan İş Mərkəzi Həştərxan şəhərinin Bakinskaya küçəsi, 100 ünvanında yerləşir.

Amerika və Avropa rəsmiləri Bakıda

Prezident İlham Əliyev mayın 31-də Avropa Komissiyasının büdcə məsələləri və insan resursları üzrə komissarı Günter Ottinger başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Prezident İlham Əliyev «Cənub Qaz Dəhlizi»nin rəsmi açılışının önəmini vurğulayaraq, bunun ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıdığını qeyd etdi və «Cənub Qaz Dəhlizi»nin reallaşmasında Avropa İttifaqının dəstəyini və Günter Ottinger verdiyi töhfəni yüksək qiymətləndirib.

Günter Ottinger bundan əvvəl prezident İlham Əliyevlə keçirdiyi səmərəli görüşlərini məmnunluq hissi ilə xatırlayıb. «Cənub Qaz Dəhlizi»nin açılışının əhəmiyyətinə toxunan Günter Ottinger bunu çox mühüm hadisə kimi dəyərləndirib, bu dəhlizin Azərbaycanın və regionun Avropa ilə birləşdirilməsi baxımından önəmini qeyd edib. Bildirib ki, «Cənub Qaz Dəhlizi» qlobal əhəmiyyət daşıyır və bu dəhlizin reallaşması, öz növbəsində, Azərbaycanda və regionda nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, İKT və turizm sahələrinin inkişafına təkan verəcək.

Prezident mayın 31-də ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrsiya məsələləri üzrə köməkçisinin müavini Bricet Brinki də qəbul edib.

Prezident və baş nazirin görüşü hazırlanır?

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev arasında yaxın gələcəkdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə dair birbaşa danışıqlar ola bilər.

APA-nın məlumatına görə, bu barədə Ermənistanın xarici işlər naziri Zöhrab Mnatsakanyan "Armenia" telekanalına bildirib.

"Gələn tələsməyək. Bilirsiniz ki, danışıqlar prosesində iştirak etmiş müxtəlif vəzifəli şəxslərlə telefon danışıqları aparmışam. Birbaşa təmaslar olacaq. Mən aylar deyil, həftələri nəzərdə tuturam", - deyir o qeyd edib.

Azərbaycan tərəfi dəfələrlə bəyan edib ki, münaqişənin həll edilməsində irəliləyişə nail olmaq üçün substantiv danışıqlara hazırdır".

Bu sözləri Azərbaycan XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev Ermənistan xarici işlər nazirinin Azərbaycan prezidenti və Ermənistan baş naziri arasında tezliklə görüş keçirilə biləcəyi barədə açıqlamasını APA-ya şərh edərkən deyib.

H. Hacıyev bildirib ki, substantiv danışıqlar vasitəsilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması və məcburi köçkünlərin öz doğma torpaqlarına qayıtması təmin olunmalıdır: "Görüşün keçirilməsi barədə bizə təkliflər daxil olduğu halda, kütləvi informasiya vasitələrinə bu barədə məlumat veriləcək".

XİN Bəşər Əsədini qərarını tanıyır

"Azərbaycan Respublikası Gürcüstanın BMT-yə üzv olarkən beynəlxalq səviyyədə qəbul olunmuş sərəhdərləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyini tanıyır".

Bu sözləri Suriya hökuməti tərəfindən Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqil dövlət kimi tanınmasını APA-ya şərh edən Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev deyib.

O bildirib ki, bu, Azərbaycanın prinsipial mövqeyidir.

"Azərbaycan Gürcüstanın iştirakı ilə regionda bir çox geostrateji layihələr həyata keçirir. Azərbaycan qazını Avropa bazasına daşıyan «Cənub Qaz Dəhlizi» bu qəbildən olan layihələrdən biridir. Bu kimi layihələr Azərbaycanla bərabər, Gürcüstanın da maraqlarına tam cavab verir və onun inkişafına xidmət edir", - deyir H. Hacıyev söyləyib.

Avropa İttifaqı ermənilərə 176 milyon avro ayırdı

2018-2022-ci illərdə Avropa İttifaqı Ermənistanda aparılan islahatların dəstəklənməsi üçün 176 milyon avro ayıracaq. Virtualaz.org "Aysor" nəşrinə istinadən xəbər verir ki, bunu Ermənistanın xarici işlər nazirinin müavini Armen Papikyan bildirib.

Onun sözlərinə görə, iyunun 1-dən Al ilə hərtərəfli və genişləndirilmiş tərəfdaşlıq haqqında saziş qüvvəyə minəcək.

A.Papikyan onu da əlavə edib ki, 2018-ci ildə Ermənistana 36 milyon avro təqdim ediləcək.

200 manatlıq əsginaslar dövriyyədə

Artıq "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı"nın bankomatlarında bir müddət öncə ölkədə dövriyyəyə buraxılan 200 manatlıq əsginasları əldə etmək mümkündür.

Oxu.az xəbər verir ki, bununla bağlı məlumat bank tərəfindən verilib.

Bu gündən etibarən inkassasiya zamanı başqa nominallarla yanaşı, bankomatlarda 200 manatlıq əsginaslar da verəcək.

Hazırda 200 manatlıq əsginaslar ABB-nin baş ofisindəki, Səbail, Nəsimi, Mərkəzi filiallarında, "Port Baku" və "SOCAR Tower" ofisindəki bankomatlara paylanılıb. Yaxın vaxtlarda bu əsginasları ABB-nin bütün bankomatlarından əldə etmək mümkün olacaq.

«Bakcell»dən Azərbaycan-Fransız Universitetində (UFAZ) keçirilmiş beynəlxalq innovasiya müsabiqəsinə dəstək

Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Aparıcı Mobil İnternet Proвайderi «Bakcell» şirkəti "ActInSpace 2018 Azerbaijan" beynəlxalq innovasiya müsabiqəsinə dəstək göstərdi. 2014-cü ildən etibarən bütün dünyada təşkil olunan ActInSpace müsabiqəsi Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Azərbaycan-Fransız Universiteti (UFAZ) tərəfindən keçirilib.

Kosmos proqramları sahəsində beynəlxalq nüfuzlu malik ActInSpace müsabiqəsi Milli Kosmik Tədqiqatlar Mərkəzi (CNES), Avropa Kosmik Agentliyi (ESA) və ESA BIC Sud France kimi təşkilatların iştirakı ilə dünyanın 40 ölkəsinin 70 şəhərində keçirilir. Dünya üzrə istənilən ölkədən gələn iştirakçılar üçün açıq olan bu müsabiqənin əsas məqsədi sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi və proqram təminatı, verilənlər bazaları və kosmik infrastruktur sahəsində mövcud olan problemlərin həlli yollarının tapılmasıdır.

"ActInSpace 2018 Azerbaijan" UFAZ tərəfindən, Fransanın Azərbaycandakı səfirliyi, «Bakcell» şirkəti, "IT STEP Academy" və "AIKON Constructions" şirkətinin sponsorluğu və dəstəyi ilə təşkil olunub. Bakının müxtəlif universitetlərindən olan 100-dən artıq tələbədən ibarət komandalar müsabiqədə iştirak etməklə CNES, ESA, Airbus və kosmik sənayesində fəaliyyət göstərən digər təşkilatlar tərəfindən qoyulmuş real həyat tapşırıqları üzərində çalışıblar. Komandalara kosmik texnologiyalar üçün istifadə olunacaq innovativ xidmət və məhsulları fikirləşib öz ideyalarını irəli sürmək üçün 24 saat vaxt verilib.

Mayın 24-də "AIS2018 Azerbaijan" müsabiqəsinin sponsorları və partnyorlarının iştirakı ilə keçirilmiş mətbuat

konfransında çıxış edən «Bakcell»in baş icraçı direktoru Nikolai Bekkers bildirib ki, şirkət gənc nəslin nümayəndələrinin təşəbbüslərini və Azərbaycanla təhsilin inkişaf etdirməsi ilə bağlı layihələri dəstəkləməyə həmişə hazırdır: "Innovasiyalar «Bakcell» şirkətinin fəaliyyətində həlledici rolə malikdir. Bildiyiniz kimi, «Bakcell» ölkədə müxtəlif kateqoriya və startap layihələrinin keçirilməsini dəstəkləyən ilk şirkətlərdən olmaqla yanaşı özünün müasir startap inkubasiya mərkəzini yaradıb. Bizim əsas missiyamız Azərbaycanın gənc vətəndaşlarını maarifləndirmək və onlara inkişaf üçün stimül verməkdir. Bu baxımdan AIS təşəbbüsünə dəstək vermək imkandan çox məmnunluq." "Bakcell"i bu layihənin yerli partnyoru qismində seçdiklərinə görə Fransa Səfirliyinə və UFAZ-a öz dərin təşəkkürümüzü bildiririk. Biz əminik ki mütəxəssislərimizin təcürbəsi və dəstəyi yarışma zamanı komandalara üçün olduqca faydalı olacaq".

Tələbələrin hazırladıqları startap layihələr ekspertlər tərəfindən qiymətləndirilib və iki layihə final mərhələsinə keçib. Qalib komanda Strasburq Universitetinin rektoru Mişel Deneken, ADNSU-nun rektoru, professor Mustafa Babanlı,

Fransanın Kosmik Tədqiqatlar Milli Mərkəzinin prezidenti Jan-İv Le Gal və "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Rəşad Nəbiyevdən ibarət münisflər heyəti tərəfindən seçilib. UFAZ-ın 5 nəfər birinci kurs tələbəsində ibarət "Sooners" komandası Azərbaycan üzrə birinci yerin, UFAZ-ın "Tensor Science" komandası isə ikinci yerin qalibi olub. Qalib komanda iyunun 27-si Azərbaycanın beynəlxalq final mərhələsində ilk dəfə olaraq təmsil etmək üçün Fransanın Tuluza şəhərinə göndəriləcək.

Qeyd edək ki, "ActInSpace 2018 Azerbaijan" müsabiqəsinin keçirilməsinə maliyyə dəstəyi göstərən «Bakcell» həmçinin iştirakçıları texniki məsləhət və təlim dəstəyi ilə təmin edib. Belə ki, Bakcell şirkətinin "AppLab" inkubasiya proqramının ekspertləri və komanda üzvləri iştirakçılara startap layihələrinin hazırlanmasında kömək etmək üçün texnologiya və biznes modeli kimi sahələr üzrə öz təcrübə və bilikləri ilə bölüşüb.

Innovasiya sahəsində lider olan Bakcell gənc nəslin nümayəndələrinə inkişaf imkanları, məsləhətlər və hətta innovativ ideyaların həyata keçirilməsi üçün tələb olunan dəstəyi göstərməyə hazırdır.

Neft Emalı Zavodu oktyabrda bağlanacaq

Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodu oktyabr ayında planlaşdırılmış illik əsaslı təmirə bağlanacaq.

"APA-Economics" in məlumatına görə, bunu SOCAR-ın emal üzrə vitse-prezidenti David Məmmədov jurnalistlərə açıqlamasında bildirib.

Onun sözlərinə görə, illik əsaslı təmir işləri neft emalı zavodu ilə yanaşı, "Azərkimya" İstehsalat Birliyinin Etilen-Polietilen Zavodunda isə 40-45 gün ərzində dayandırılacaq: "Vəziyyət işin gedişatından asılı olaraq dəyişə bilər".

D. Məmmədov bildirib ki, Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunda istehsalın dayandırılması zamanı daxilə "Ai-92" markalı benzinə mövcud ehtiyatlardan çox ehtiyac yaranarsa, Rusiyadan benzini idxal ediləcək və bununla bağlı saziş iyun ayında imzalanacaq.

D. Məmmədov qeyd edib ki, idxal üçün ən əlverişli bazar Rusiyadır. "Bu, həm logistika baxımından, həm qiymət, həm də keyfiyyət baxımından sərfəlidir. Lakin bu markalı benzinin idxalı daxili tələbatdan asılıdır. Bizim fikrimizcə, kifayət qədər benzini ehtiyatı mövcuddur. Lakin yay mövsümündə daxilə hansı həcmdə "Ai-92" markalı benzinə tələbat olacağını müəyyən etmək çətinidir. Benzin istehlakı may ayı göstəricisi ilə eyni olarsa, o zaman yaradılan ehtiyatlar kifayət edəcək, idxala ehtiyac yaranmayacaq. Lakin tələbat may göstəricilərini üstələyirsə, bu markalı benzini idxal ediləcək," - deyir D. Məmmədov bildirib.

Hava necə olacaq?

İyunun 1-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Virtualaz.org Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinə istinadən bildirir ki, gecəyə doğru bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Mülayim şimal-qərb küləyi əsəcək, axşam aralıq güclənəcək.

Havanın temperaturunun Abşeron yarımadasında gecə 16-18, gündüz 24-29, Bakıda gecə 16-18, gündüz 25-27 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Türkiyənin ABŞ-dakı səfiri Vaşinqtona qayıdı

Türkiyənin ABŞ-dakı səfiri Serdar Kılıç vəzifəsini davam etdirmək üçün Vaşinqtona qayıdıb. Türkiyənin NTV televiziya xəbər verir ki, o, mayın 31-də ABŞ-a yola düşüb.

Qeyd edək ki, mayın 14-də Qüdsdə ABŞ səfirliyinin açılışı olub. Buna etiraz edən minlərlə fələstinli Qəzza zolağında aksiyaya keçirib. İsrail ordusunun açdığı atəş nəticəsində 62 fələstinli həlak olub, 3000-dən çox insan yaralanıb.

Türkiyə buna etiraz olaraq ABŞ-dakı səfiri Serdar Kılıç məsləhətləşmələr üçün Ankaraya çağırıb.

Xatırladaq ki, bu il iyunun 4-də Vaşinqtonda ABŞ-la Türkiyə arasında münasibətlərin normalaşmasına dair danışıqlar olacaq.

qabağındadır. Məsələn, hesabta bildirilir ki, hökumət dini dözümlülüyü və dini ekstremizmə qarşı mübarizəni təşviq etmək üçün bütün ölkədə təlim məşğələlərinə sponsorluq edib: "Yerli dini ekspertlər və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri ənənəvi dini qruplar, o cümlədən yəhudilər, rus pravoslav və katoliklər üçün sosial tolerantlıq olduğunu bildiriblər, amma çox vaxt qeyri-ənənəvi qruplara şübhəli qruplar kimi baxılıb". Bu, ABŞ-ın ənənəvi yanaşmasıdır. Sağlam məntiqə bu yanaşmanı anlamaq mümkün deyil. Lakin Birləşmiş Ştatların radikal dini qruplarla iş təcrübəsini, terrorizm və ekstremizmə münasi-

Xortdan jurnalist

Samir SARI

Belə hadisələr sənətkarlıq baxımından ucuz de-
tektiv filmlərdə, seriallarda, çox vaxt isə kinoko-
mediyalarda olur. Bir qanqster öz ölümünü dü-
züb-qoşur, yalançı dəfn-filan təşkil edir, gerçək-
də isə ölmüş olmur, hamıdan gizlənilir, başqa ad altında
yaşayır, heç kim onu axtarmır, amma o, axırda ortaya çı-
xaraq düşmənlərini şaşırtdır, haqq-ədaləti bərpa edir.

Təbii ki, gerçək həyatda belə hadisələr olub, amma nadir hallarda olub, filmlərdəki intensivlikdə baş verməyib. Ona görə ki, yalançı ölüm-dəfn səhnəsini düzüb-qoşmaq çox çətindir.

Xalq şəkkakdır, dərhal quşqulanır ki, hələ bilmək olmaz intihar etdiyi deyilən, güllələnən adam doğrudan da ölüb, ya sağdır.

Dünənə qədər Hitlerin intihar etdiyinə, öldüyünə inanmayan, onun qaçaraq Argentinada yaşadığına əmin olan camaatıq. Hətta yazırdılar ki, Hitleri 102 yaşında Buenos-Ayresdə görüblər, küçəyə açılan darvazasının qabağındakı oturmaqda oturub gəlib-gedənə baxmış.

Bin Ladeinin ölmədiyinə, ABŞ kəşfiyyatçıları tərəfindən sağ ələ keçirildiyinə, hazırda hansısa ştatda bunkerdə saxlanıldığına əmin olan milyonlarla adam var. Onlar ABŞ kəşfiyyatçılarının bin Ladeni nəyə görə bunkerdə saxladıklarını səbəbini də bilirler. Ondan qiymətli informasiya alırlarmış, ona görə öldürmüşlər.

Xüləs, camaat onsuz da məşhur adamların öldüyünə inanmır. Amma açığı, mən də ukraynalı jurnalist Babçenkonun öldürüldüyünə inanmışdım. (Hamı inanmışdı, hətta Putin də). Necə inanmayasan, 3-4 ölkənin öndə gedən media qurumları xəbər yaymışdılar ki, adamı mənzilində vurublar.

Əslində, jurnalistin öldürülməsi son illərdə artıq sıradan bir şey olub, ona görə heç kəs şübhə eləmir. Mühərribədə döyüşən hərbiçilərdir, kriminal avtoritetlərdir, bir də fəal jurnalistlərdir, bunların başından qada-bəla əskik olmaz. Necə ki, futbolçular tez-tez oyun zamanı zədələnilər, eləcə də jurnalistlər vaxtaşırı öldürürlər. Yəni bu işin fitrətində var.

Ona görə də Babçenkonun xəbəri gələndə heç kəs şoka düşmədi, "xeyr, ola bilməz" demədi. Hətta hamı dərhal qətlin sifarişçisini də tapdı. Qətlin üstü, demək olar ki, isti izlərlə açılmışdı.

Əsl şok Babçenkonun ölmədiyi üzə çıxanda oldu. Xeyli adam pərtləşdi. Babçenkonun ölümü qalmaqallı qətl idisə, dirilməsi "ucuz dirilmə" oldu.

İndi çox adam bunu qeyri-ciddi hərəkət sayır. Gerçəkdən də, o boyda hüquq-mühafizə orqanlarına yarasarmı ki, bir adamın, jurnalistin "öldürüldü" xəbərini yay-sın, sonra da desin ki, bu, bir əməliyyat idi, əsl caniləri tutmaq üçün etmişik.

Heç bunun da mexanizmi açıqlanmır. Necə olub ki, potensial qatillər öldürmək istədikləri jurnalistin öldürülməsi xəbəri çıxanda özlərini ələ veriblər?

Əksinə, onlar sakitcə aradan çıxmalydılar, fikirləşməliyidilər ki, sifarişçidə əxlaqsızlığa bax, bir işi iki qrupa tapşırıb və o birilər qabağa düşüb. Kim bilir, bəlkə qatillər qeyzlənib sifarişçiyə zəng ediblər ki, bu nə işdir, neçə adamla işləyirsiniz. Hüquq-mühafizə orqanları da bu zəngləşmədən sonra onların izinə düşüb bəlkə?

Hər halda, ayıb işdir. Qəzet, sayt, agentlik adi media qurumudur, kiminsə "öldü" xəbərini yayanda, "hələ təsdiq olunmayan xəbərə görə" deyər özünü siqortalayanda belə aləm bir-birinə qarışır, xəbər təsdiqlənməyəndə, camaat redaksiyanı zəng atəşinə tutur, ölməyən "zərərçəkən" redaksiyaya zəng vurub söyləyir (ya da qarğış edir), redaktor yalan xəbər yazan müxbiri danlayır, məhkəmə hədələri-filan olur. Yəni bu işin altından asanlıqla çıxmaq olmur.

Ukraynda isə artıq heç nə olmamış kimi məsələnin altından çıxıblar. "İkinci Qonqadze" isə əlini-qolunu sallaya-sallaya gəzir.

İndi onun həyatına gerçəkdən də təhlükə var. Yaxşı olar ki, adam adını da, üzünü də dəyişdirsin, gedib Lvovda, Xarkovda yaşasın.

Bizdə olsa hamı ona xortdan deyərdir.

ABŞ-ın Azərbaycanla bağlı ikili siyasəti: həm tərif, həm tənqid

11 apreldə Azərbaycanda keçirilən növbədənəkar prezident seçkilərindən sonra Ağ Evin sahibi Donald Tramp ölkə prezidenti İlham Əliyevi ən yüksək səviyyədə təbrik etdi. Günlər öncə Cümhuriyyətimizin yüz illik yubileyi ilə bağlı Tramp dövlət başçısına məktub göndərərək onu və xalqımızı təbrik etdi, dövlətlərarası əməkdaşlığın ən yüksək səviyyəyə çatdırılmasında maraqlı olduğunu göstərdi.

ABŞ-Azərbaycan əlaqələrində belə ümidverici halların baş verdiyi günlərdə Dövlət Departamentinin Demokratiya və İnsan Hüquqları Bürosu 2017-ci il üçün dünyada dini etiqad azadlığı haqqında illik hesabatını dərc etdi və həmin hesabatda ölkəmizlə bağlı sət

diklərini qeyd etdi: "Yaxşı münasibətlər saxlamaqla yanaşı, kəm-kəsir axtarış onu böyütmək niyyətləri də hər zaman olub. Bu, siyasi adət halını alıb. Ümumilikdə götürüldükdə Azərbaycan-ABŞ əlaqələri mühüm əhəmiyyət daşıyır. Hazırda Rusiya və ABŞ ara-

istəyən qüvvələr unudublar. Birdən-birə İslam təəssübkeşi olublar. Hamı bilir ki, Azərbaycanda dini baxışlara görə kimsə təqib olunmur. Bir daha deyirəm ki, bu hesabatı və məqaləni Amerikanın mövqeyi kimi deyil, oradakı bir qrupun mövqeyi kimi qəbul edib, iki dövlət arasındakı əlaqələrin ən yüksək səviyyəyə çatdırılmasının tərəfdarıyam".

BAXCP sədrinin müavini, politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirdi ki, Donald Trampın son bir neçə ay ərzində 3 dəfə

bətdə öz maraqlarından çıxış edərək mövqə sərgiləməsini nəzərə alsaq, belə hesabatlar bizi təəccübləndirməməlidir. Önemli olan bizim öz dövlət maraqlarımıza nəyin uyğun gəlib-gəlmədiyini müəyyənləşdirmək və qətiyyətli qərarlar qəbul etmək bacarığımızdır. Sırr deyil ki, qeyri-ənənəvi və radikal dini qruplar çox vaxt ayrı-ayrı global və regional güc mərkəzlərinin xeyir-duası ilə yaradılır və onların sifarişlərini icra edirlər. Diaspor və lobbiçilik fəaliyyətinin, daxili siya-

Fərəc Quliyev: "Azərbaycan-ABŞ əlaqələrini pozmaq istəyən qüvvələr var"
Elçin Mirzəbəyli: "Belə hesabatlar bizi təəccübləndirməməlidir"

tənqidlər yer aldı. Azərbaycan hökumətinin dindarları kütləvi şəkildə həbs etdiyi, onların fəaliyyətinə maneçilik törətdiyi, məscidləri bağladığı qeyd olundu. Rəsmi Vaşinqtona yaxın "The Hill" qəzetində isə Azərbaycanla bağlı olduqca sət tənqidlərin olduğu məqalə dərc edilib. Məqalədə ölkəmizdə 140-dan çox siyasi məhbusun olduğu, müxalifəti boğmaq üçün kütləvi repressiyaların aparıldığı, xalqımızın azad cəmiyyətdə yaşamadığı, azad məhkəmələrin olmadığı, parlamentdə real müxalifətdən bir deputatın olmaması və digər bunun kimi sət tənqidlər səsləndirilib.

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev dünya güclərinin dam strateji mövqedə yerləşən dövlətləri bu cür yollarla öz orbitlərində saxlamaq istə-

sində, eləcə də digər dünya gücləri arasında mübarizə gedir. Hətta bu mübarizə elə bir əhəmiyyətli həddə çatıb ki, Ermənistan üzərinə belə gəlib çıxıb. Niyyətləri həyata keçirmək üçün qoğal və kötək siyasətindən istifadə edilir. Son hesabat və məqaləni Amerikanın institutlaşmış siyasətinə bağlamaq olmaz. Düşünürəm ki, Azərbaycan-ABŞ əlaqələrini pozmaq istəyən qüvvələr var. Ölkəmizə dost olmayan dövlətlər də bu qüvvələrlə işbirliyindədirlər. Azərbaycana təzyiq etmək üçün əllərindən gələni edirlər. Biz çalışmalıyıq ki, hər iki dövlətin strateji maraqlarından doğan əməkdaşlığı qoruyub saxlayaq. Dövlətlərarası münasibətləri heç bir halda pisləşdirmək olmaz. Müsəlmanların həbsxanalarda necə saxlandığını sanki bizə təzyiq etmək

Azərbaycan prezidentinə məktubu Vaşinqtonun Azərbaycanla bağlı siyasətində müsbət irəliləyişlərin baş verdiyini, qarşılıqlı əlaqələrin inkişafı üçün geniş perspektivlərin olduğunu nümayiş etdirir: "Tramp dövlət başçısına ünvanladığı sonuncu məktubda bildirir ki, "Enerji layihələrinin uğurunu möhkəmləndirəcək iqtisadi və hüquqi islahatları davam etdirməyinizi dəstəkləyirəm. Bizim böyük dövlətlərimizin və Qafqaz regionunun daha firavan, dinc və təhlükəsiz olması naminə Sizinlə birgə işləmək əzminəyəm". Təfərrüatına varmaq istəmirəm, amma bütün bunlar təhlil etmək bacarığı olanlar üçün çox ciddi mesajlardır. Dövlət Departamentinin dini azadlıqlarla bağlı hesabatına gəldikdə isə sənədin kifayət qədər ziddiyyətli olduğu göz

si təzyiq mexanizmlərinin olmadığı, yaxud az olduğu ölkələrdə adətən geosiyasi təzyiq mexanizmləri kimi belə qrupların fəaliyyətindən istifadə olunur. Bu baxımdan, Dövlət Departamentinin hesabatında yer alan absurd tənqidi fikirləri ABŞ-ın maraqları baxımından dəyərləndirmək və radikalizmə, ekstremizmə qarşı önleyici tədbirləri genişləndirmək lazımdır. "The Hill" qəzetində dərc olunan məqaləyə gəldikdə isə yazı siyasi nüfuz müvəkkillərinin sıradan çıxarılması faktından doğan və olduqca qəzəbli yanaşmanı əks etdirir. Qəzet Kolumbiya ştatında və təxminən 24 min tirajla dərc olunur. Yeni "The Hill" qəzetini böyütmək və Ağ Evin rüporu kimi qələmə vermək olduqca doğru yanaşma deyil".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyev aprelin 23-də hökuməti tam formalaşdırıb başa çatdırsa da, nazirlik və komitələrdə ciddi kadr dəyişiklikləri davam edir. Yada salaqla ki, prezidentin fərmanları ilə üç nazir, 3 komitə sədri, baş nazirin iki müavini vəzifələrindən azad olundular.

İlham Əliyevin 7 illik prezidentlik müddətində qarşıya qoyduğu əsas məqsədlərdən biri, əlbəttə ki, çevik hökumətlə Azərbaycanın qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olmaq, əhalinin sosial təminatı və ölkənin müdafiə qüdrətinin artırılmasıdır. Belə görünür ki, nazir portfeli alan kadrları əvvəlcədən qəbul edən prezident onlara qarşıya qoyulan vəzifələri icra etmək üçün öz komandalarını qurmaq və əvvəlki, yumşaq desək, "köklü kadrları" işdən uzaqlaşdırmaq sərbəstliyi verib. Bu, yeni nazirlərin ilk gündən başladığı və hələ də davam edən kadr təyinatlarından da aşkar hiss olunmaqdadır. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan hakimiyyətində ilk dəfədir ki, (MTN çetəsinin ifşasını nəzərə alsaq belə) "yuxarıdan" başlamış belə əhatəli və ciddi kadr dəyişiklikləri aparılır. Müşahidələr göstərir ki, bu həm də nazirlik və komitələrdə məşəblə bir "təmizləmə əməliyyatıdır". Doğrudur, hələ ki işdən uzaqlaşdırılanların əksəriyyəti ilə bağlı korrupsiya iddiaları rəsmilərdən təsdiqlənə bilməyib, qalmaqallı həbslər də yoxdur. Amma istisna deyil ki, bu da baş versin. Hakimiyyətin bu məsələdə nəzərəcarpan səbri dəyişikliklər prosesinin tam başa çatması ilə də bağlı ola bilər.

Hökumətdə sensasion kadr dəyişikliyi hazırlığı: "isti" yay başlayır

İyun ayında da hakimiyyət komandasında ciddi islahat gözlənilir; nazirlik və komitələrdə miqyaslı "təmizləmə əməliyyatı"nın pərdəarxası; Bakıya icra başçısı təyinatının yubanmasının səbəbi üzə çıxır

"Yeni Müsavat"ın özəl qaynaqlardan əldə etdiyi məlumata görə, iyun ayında da hakimiyyət komandasında ciddi dəyişikliklər gözlənilir. Məlumdur ki, paytaxt Bakıya icra başçısı təyinatı hələ olmayıb. Aprelin 21-də Hacıbala Abutalıbov baş nazirinin müavini vəzifəsinə tə-

yin edildikdən sonra bu vəzifə vakant qalıb.

2001-ci ilin yanvar ayından Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsində çalışan Abutalıbovun paytaxta rəhbərlikdən uzaqlaşdırılması şübhəsiz ki, hakimiyyətin xüsusi dəyişiklik planı ilə bağlıdır. Bu

planın detalları ilə bağlı iddialar var, hətta Abutalıbovun boşaldılmış postuna müxtəlif şəxslərin adı da çəkilir. Amma mənbəmiz deyir ki, iqtidarın Bakı ilə bağlı planları təkcə bu posta layiqli kadr təyin etməklə məhdudlaşmır. Belə ki, Bakının Baş planından tutmuş

idarəetməyə, bina və obyektlərin tikintisinə nəzarətə qədər xüsusi strategiya hazırlanır. Abutalıbovun idarəetməyə başladığı dövr paytaxt həqiqət də "çadır və budkalar şəhərinə" bənzəyirdi. O, xüsusilə küçə ticarətində qayda-qanun yarada bildi. Amma son illər meqapolisə çevrilən, turistlərin axın etdiyi və dünyanın diqqətində olan bir modern şəhərə rəhbərlik etməyə "nəfəsi" çatmadı. Mənbənin dediyinə görə, bu ayın ilk ongünlüyündə BŞİH-ə artıq yeni rəhbər təyin ediləcək, o cümlədən burada da ciddi kadr islahatları aparılacaq, bir neçə struktur birləşdiriləcək və çevik şəhər idarəetməsi metoduna keçiləcək. Qaynağımız deyib ki, meriya

yətli tədbirlərin təşkilatçısı kimi deyil, həm də turistik zona kimi daha da cəlbedici olmasını istəyir. Bu xəbərlərdən sonra BŞİH-ə rəhbər təyinatının (birinci müavin postu da vəhərinə" bənzəyirdi. O, xüsusilə küçə ticarətində qayda-qanun yarada bildi. Amma son illər meqapolisə çevrilən, turistlərin axın etdiyi və dünyanın diqqətində olan bir modern şəhərə rəhbərlik etməyə "nəfəsi" çatmadı. Mənbənin dediyinə görə, bu ayın ilk ongünlüyündə BŞİH-ə artıq yeni rəhbər təyin ediləcək, o cümlədən burada da ciddi kadr islahatları aparılacaq, bir neçə struktur birləşdiriləcək və çevik şəhər idarəetməsi metoduna keçiləcək. Qaynağımız deyib ki, meriya

İsgəndərovun vəzifəsindən çıxarılmasından sonra bu posta da təyinat yoxdur. Mənbəmiz deyir ki, bu rayona da şəhər təsərrüfatını yaxşı bilən kadrın təyinatı gözlənilir. Mənbə yay mövsümündə təkcə mərkəzi hakimiyyətdə deyil, əyalətlərdə də ciddi kadr dəyişikliyi olacağını iddia edir. Söhbət rayon və şəhər icra hakimiyyətlərinin başçılarından gedir. İslahatların onlardan da yan keçməyəcəyi şübhəsizdir. Çünki prezident İlham Əliyev dəfələrlə işini düzgün qurmayan icra başçılarına xəbərdarlıq edib. İsti yay bu gündən başlayır. Hakimiyyət üçün də...

□ "Yeni Müsavat"

Aİ-nin xüsusi nümayəndəsi gəlir: bu ərəfədə həbslər nə deməkdir?

Toivo Klaar Bakıda Avropa İttifaqı arasında imzalanacaq saziş və digər məsələləri müzakirə edəcək

Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar iyul ayında Bakıya səfər edəcək. Gunnesei.info-ya Avropa İttifaqının Azərbaycandakı səfirliyindən verilən məlumata görə, səfər iyulun əvvəlinə planlaşdırılır.

Qeyd edək ki, T.Klaar ötən həftə Gürcüstanda olub, hazırda isə Ermənistanda səfərdədir. O, İrəvanda yeni baş nazir Nikol Paşinyanla danışıqlar aparacaq.

T.Klaarın Bakıya səfərində Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında imzalanacaq saziş və digər məsələlərin müzakirəsi olacaq.

Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsinin Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında imzalanacaq saziş layihəsinin müzakirəsi üçün ölkəmizə gəlişi ərəfəsində maraqlı proses müşahidə olunur. Belə ki, son 3-4 gündə REAL Partiyasının və AXCP-nin ümumilikdə 10-a yaxın fəali həbs olunub.

Mayın 28-də Bakının mərkəzində Cümhuriyyətin 100 il-

həftə Gürcüstanda olub, hazırda isə Ermənistanda səfərdədir. O, İrəvanda yeni baş nazir Nikol Paşinyanla danışıqlar aparacaq.

T.Klaarın Bakıya səfərində Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında imzalanacaq saziş və digər məsələlərin müzakirəsi olacaq.

Yasamal Rayon Məhkəməsinin REAL Partiyasının fəali Ərəstun Baxşəliyev eyni ittihamla inzibati qaydada 30 günlük həbs olunub.

Mayın 30-da REAL Partiyasının daha bir fəali Elmir Həmzə məhkəmənin qərarı ilə polis qanuni tələbinə tabe olmamaq ittihamı ilə 25 sutka həbsə məhkum edilib.

Eyni zamanda mayın 29-dan dənə qədər REAL Partiyasının Məclis

üzvü Azər Qasımlı isə mayın 29-da polis qanuni tələbinə tabe olmamaq ittihamı ilə Yasamal Rayon Məhkəməsi tərəfindən 30 sutka inzibati qaydada həbs edilib.

Eyni zamanda mayın 29-dan dənə qədər REAL

Partiyasının əliyədək fəalının Bakının müxtəlif rayonlarında polisə çağırılaraq xəbərdarlıq edildikdən sonra azad buraxıldığı barədə sözügedən təşkilatın rəhbərliyi məlumat verib.

AXCP fəalları Aqil Məhərrəmov, Ruslan Nəsirli və Ba-

bək Həsənov barəsində isə Nəsimi Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Onların saxlanması ilə bağlı Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) birgə məlumat yayıb. Həmin açıqlamaya görə, AXCP funksionerləri mayın əvvəlində həbs edilmiş Gədəbəyin keçmiş icra başçısı Saleh Rüstəmlinin çirkli pul vəsaitlərini leqallaşdırmaqda ittiham olunur. Açıqlamada S.Rüstəmlinin Rusiyadan AXCP-yə pul göndərdiyi, həbs edilmiş cəbhəçilərin həmin vəsaitləri alıb partiya rəhbərinə çatdırdığı bildirilir. Cəbhəçilər barəsində Cinayət Məcəlləsinin 192.3.2 (xüsusilə külli miqdarda gəlir əldə etməklə qanunsuz sahibkarlıq), 193-1.3.1 və 193-1.3.2-ci (müxtəlif dəstə tərəfindən cinayət yolu ilə əldə edilmiş külli miqdarda gəlir əldə etməklə qanunsuz vəsaitlərinin və ya digər əmlakı leqallaşdırma) və sair maddələri ilə cinayət işi açılıb.

REAL Partiyasının üzvlərinə qarşı həbslər həyata keçirilməsini və bu həbslərin nədən məhz indiki vaxtda olmasını şərh edən REAL Partiyasının Məclis üzvü Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bir neçə rəhbərlikdən son günlər baş verən hadisələrə baxmaqda yarar var. Əslində çox maraqlıdır ki, sırf Cümhuriyyət bayramı ilə əlaqəli keçirilən bayram şənliyində iştirak eləyən insanlar təqib olunub, inzibati qayda-

da cəmiyyətdə və hər birimizdə üzüntü doğurur. Çünki ele prezidentin sərəncamı ilə 28 May Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi çox böyük təntənə ilə qeyd edildi. O zaman nədən bu həbslərə gedilməsi təəccüb doğurur. İnsanların bayram tədbirlərində iştirakına görə təqib olunması, həbs edilməsi həm də ciddi suallar doğurur.

İkinci tərəfdən, diqqət etsək görürük ki, Azərbaycanın Avropa Birliyi ilə, Qərblə yaxınlaşması müşahidə ediləndə, Avropa Birliyi ilə danışıqlar intensivləşəndə, bu qurumdan Azərbaycana danışıqlar üçün nümayəndələr gələn ərəfələrdə bu cür həbslər həyata keçirilib. Bu da müxtəlif düşüncələrə, müxtəlif versiyalara yol açır. Belə çıxır ki, hakimiyyət daxilində Avropa Birliyi ilə, Qərblə yaxınlaşmaya meyli olmayan, yaxınlaşma pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakı leqallaşdırma) və sair maddələri ilə cinayət işi açılıb.

REAL Partiyasının üzvlərinə qarşı həbslər həyata keçirilməsini və bu həbslərin nədən məhz indiki vaxtda olmasını şərh edən REAL Partiyasının Məclis üzvü Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bir neçə rəhbərlikdən son günlər baş verən hadisələrə baxmaqda yarar var. Əslində çox maraqlıdır ki, sırf Cümhuriyyət bayramı ilə əlaqəli keçirilən bayram şənliyində iştirak eləyən insanlar təqib olunub, inzibati qayda-

da cəmiyyətdə və hər birimizdə üzüntü doğurur. Çünki ele prezidentin sərəncamı ilə 28 May Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi çox böyük təntənə ilə qeyd edildi. O zaman nədən bu həbslərə gedilməsi təəccüb doğurur. İnsanların bayram tədbirlərində iştirakına görə təqib olunması, həbs edilməsi həm də ciddi suallar doğurur.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Hüquq professoru İlham Rəhimovun "Yeni Müsavat" qəzetinə müsahibəsinin ikinci - sonuncu bölümünü təqdim edirik.

(əvvəli ötən sayda)

- Paşinyan vətəndaşlara xeyli sosial vədlər verib. Sizcə, yeni iqtidar sosial vədlərini hansı resurslarla həyata keçirə bilər? Azərbaycan torpaqlarını işğal etdiyinə görə düşdüyü blokadadan çıxmaq üçün Ermənistanın yeni rəhbərliyi Qarabağ məsələsi ilə bağlı nisbətən yumşaq mövqə tuta bilərmi? Azərbaycan rəsmilərinin çıxışlarında da işğalçı siyasət dəyişdirilsə, əlaqələrin bərpasına işarə edən mesajlar var...

- Qarabağın işğalı bitməyənə, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunmayana qədər Ermənistanın regional layihələrdə iştirakı müzakirə mövzusu ola bilməz. Qarabağ ermənilərini öz vətəndaşımız sayırıqsa, o zaman onlara gələcəkdə himayə təklif edilməlidir. Məncə, bu, nizamlamanın ən optimal yoludur. Əgər biz bu siyasəti davam etdirmək istəyiriksə, Qarabağ ermənilərinə bunu çatdırmalıyıq.

25 ildir eşidirik ki, ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində danışıqlar prosesi gedir. Lakin müzakirələrin predmeti ilə bağlı dəqiq məlumat verilmir. Qarabağ ətrafındakı 5 rayon və ya 5+2 formatı? Ümumiyyətlə, "Azərbaycanın işğal olunmuş əraziləri" deyəndə nə nəzərdə tutulur? Faktlar göstərir ki, beynəlxalq birlik bu fikri 5 rayona şamil edir - Dağlıq Qarabağ ərazisi, Laçın, Şuşa müzakirə predmeti kimi tanınır. "5+2, ardınca da status" formatını Azərbaycan üçün tələ sayıram. Bu ideyanı qətiyyənlə qəbul etməyərəm, çünki perspektivin Azərbaycan üçün necə faciəvi olacağını bilirəm. Bizim üçün müzakirə predmeti Azərbaycan ərazilərinin işğaldan tam azad edilməsi ola bilər. Başqa təklifin müzakirəsi çözümlə gətirib çıxarmayacaqdır. Əgər Ermənistan konstruktiv mövqə göstərirsə, bu formatda müzakirələrə hazır olsa, üzünə hansısa öhdəlikləri götürüb yerinə yetirərsə, biz Qarabağ ermənilərinə beynəlxalq hüquqda mümkün ən yüksək statusu təklif edə bilərik.

Yeni rəhbərliyin sosial problemlərin çözümləri üçün resurs əldə etməsi məsələsinə gəlincə, bunu işğaldan imtina etmədən də bacara bilərlər. Sözsüz, biz Ermənistanla savaşı davam etdiririk, o ölkənin blokadada daha çox qalması bizim üçün əlverişlidir, ancaq reallıqları nəzərə almasaq, bu məsələdə bir addım da irəli gedə bilmərik. Ermənistanın indiki iqtidarı ölkədə demokratik islahatlar aparsa, bir çox qaynaqdan ciddi dəstək alaçaqlar. Onların dünyada güclü diaspor təşkilatları var. Sərkisyan dönəmində də onlar Ermənistanı dəstək verirdilər, ancaq iqtidarın siyasətindən razı deyildilər. Sadəcə, milli təəssübkeş kimi öz xalqlarına dəstək verirdilər. Sərkisyan rejimini qəbul etmədikləri üçün bu dəstək böyük də deyildi. Hətta Rusiyadakı erməni diasporu da Sərkisyanı bəyənmirdi, onu antidemokratik sayırdı. İndi zəngin ermənilər açıq bildirirlər ki, Paşinyan vəd etdiyi demokratik islahatları keçirsə, onlar ölkəyə ciddi yatırımlar qoyacaqlar. Yeni demokratiya güclənsə, Ermənistanın qısa zamanda güclü sıçrayış etmək şansı var.

- Bəzi siyasətçilər belə hesab edirlər ki, indiki durumda Azərbaycan Rusiya ilə anlaşılıb Qarabağ məsələsinin çözümləri ilə bağlı hərəkətə keç-

"Azərbaycanın gələcəyi Qərbdə inteqrasiyadan çox asılıdır"

Professor İlham Rəhimov: "Paşinyan dərk edir ki, Qarabağ məsələsində bir addım geri qoysa, 1 il sonra onu iqtidardan endirərlər"

məlidir...

- Biz Rusiyadan nə istədiyimizi müəyyən etməliyik. Nə istəyirik? Rusiya Ermənistanı silah satmasın? Axı onlar hərbi ittifaqdadırlar. Bir şeyi unutmayaq ki, belə böyük siyasi məsələlərdə Rusiya ilə anlaşmaq asan deyil. Kreml bu məsələləri alver predmetinə çevirmir. İndi Qarabağ cəbhəsində savaş ehtimalının gücləndiyi haqda xəbərlər yayılır. Paşinyanın iqtidara gələndən sonra Qarabağ məsələsi ilə bağlı səsləndirdiyi fikirlər, atdığı addımlar göstərir ki, o, Sərkisyanın daha kəskin mövqə tutmaq fikrindədir. Onun Qarabağa gəlməyi, oğlunu guya ön cəbhəyə göndərməyi bunları deməyə əsas verir. Paşinyan dərk edir ki, Qarabağ məsələsində bir addım geri qoysa, 1 il sonra onu iqtidardan endirərlər. Ümumiyyətlə, mən münafiqin dinc yolla nizamlanacağını ehtimal etmərəm.

- Sərkisyanın iqtidardan getmə səbəbləri sırasındakı ötən ilin aprelində cəbhədəki məğlubiyyət də göstərilir. Siz bu versiyamı nə qədər əsaslı sayırsınız?

- Sərkisyan iqtidardan ona görə getdi ki, ermənilər eyni komandanı görməkdən bezmişdilər. Sərkisyan yenidən baş nazir kürsüsünə əyləşməklə böyük səhvə yol verdi. Xalq korrupsiyadan, işsizlikdən, ümitsizlikdən bezmişdi və dəyişiklik arzulayırdı. Ona görə də meydanlara çıxdı və bunu bacardı. O dəyişikliklərin nəticəsi necə olacaq, ölkə irəli gedəcək, yoxsa problemlər olduğu kimi qalacaq, bu artıq o dönmədə müzakirə edilmirdi. Xalq maraqlandıran, sadəcə, 20 il ö-

kəyə rəhbərlik edənlərin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılması idi. Gözləri yorulmuşdu. Bir nazir öz vəzifəsini çox yüksək səviyyədə icra etsə belə, illər sonra əhali ondan yorulur. Normal psixologiyası olan insan hər zaman yeniliklər arzusunda olur, buna cəhdlər edir. Yeknesəkklik istənilən sahədə insanı yorur. Dünyanın istənilən ölkəsində vətəndaşların öz hökumətlərindən islahat gözləntisi var. Özü də islahat prosesi hakimiyyətlərin uzunömürlülyünə bağlı olan məsələ deyil. Elə nazirlər olur, 30 il kürsüdə olmalarına baxmayaraq heç bir yeniliklə yadda qalmırlar, elə rəhbərlər də olur, qısa dönmə bir sahəyə başçılıq edirlər, amma elə güclü islahatlar aparır ki, tarixə düşürlər. Rusiyada bu gün də Stolipin islahatlarından danışılır. Çünki vəzifəyə keçər-keçməz islahatları başlamışdı. Öz xalqı üçün çalışan bütün hökumətlər bunu dərk edir.

- Professor, Ermənistanın iqtidarda Rusiya-Azərbaycan münasibətləri necə inkişaf edəcək? Sizin yaxın gələcəklə bağlı proqnozlarınız necədir?

- Xüsusi dəyişikliklər gözləmirəm. Ermənistanın Rusiya ilə qarşılıqlı asılılığı haqda dedik. Bu faktor ciddi dəyişikliklərə imkan vermir. Ona görə Bakı ilə də münasibətlər eyni səviyyədə qalacaq. Düşünürəm ki, Ermənistan Kremlə xüsusi qıcıqlandırmadan Qərbdə meyillənəcək. Yeni Moskva ilə isti münasibətləri qoruyaraq Avropaya inteqrasiya yolu tutacaq. Ermənilər dərk edir ki, inkişaf Qərbdədir. Bu, tək ermənilərə aid məsələ deyil. İnki-

şaf istəyən toplumlar Qərbdə üz tutmalıdırlar. Azərbaycanın da gələcəyi, inkişafı bu yoldadır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini quran əcdadlarımız da, Türkiyə dövlətini quran Mustafa Kamal Paşa da hədəf kimi Qərbdə inteqrasiyanı göstərmişdilər. Bu gün Rusiya Qərblə münasibətlərin inkişafında maraqlıdır. Rusiya bizim qonşumuzdur, böyük gücdür, biz qonşumuzla normal münasibətlər saxlamalıyıq, ancaq bu o demək deyil ki, Azərbaycan Kremlin ətəyini buraxmamalıdır. Rusiya özü Qərblə yaxınlaşmaq istəyir, bizə necə deyə bilər ki, Qərbdən uzaq durun? İndiki gənclik heç bir halda geriye baxmaq, köhnəlmiş ənənələrlə yaşamaq istəmir. Bir məsələni xalq bilməlidir ki, Rusiya heç zaman heç bir ölkəyə demir, gəl mənəndən ayrıl. Bu gün iki ölkə arasında yetərincə sivil münasibətlər var - rəhbərlərin münasibətləri yaxşıdır, xalqların əlaqələri yüksək səviyyədədir. Mən indiyə qədər Rusiyanın hər hansı məsələ ilə bağlı Azərbaycanı xüsusi diqtə etdiyini şahidi olmamışam. Məsələn, biz istədik Qəbəl RLS ləğv olundu. Münasibətlər pozuldu mu? Xeyr. Ona görə deyirəm ki, Azərbaycanda bəzən süni bir Rusiya xofu yaradılır. Bu, ziyanlı tendensiya. Əmin olun, Rusiya elitası Azərbaycanda şifirdib ol qala tabu kimi topluma təqdim olunan məsələləri heç eyninə almır. Gələcəyə baxmaq lazımdır. Gələcək də Qərbdə inteqrasiyadan çox asılıdır. Biz bunu daha tez başa düşsək, cəmiyyət daha sürətlə inkişaf edəcək və biz gələcək nəsillərə daha az problem qoymuş olacağıq.

- Rusiyada Azərbaycan diasporu ilə bağlı məsələ nə yerdədir? Siz bu prosesi yaxından izləyirdiniz. Sentyabrda yeni təşkilat yaranacağı haqda fikirlərin əsası varmı?

- Qeydiyyatın hansı ayda olacağını demək çətindir, ancaq orada təşkilatlanma var. Hələlik problemlər də qalır. Çözümü Rusiya kimi Azərbaycandan da asılıdır. Bu məsələlər dəfələrlə müzakirə edilib. Yanlış addımları kimlər atıb, bunlar bilinir. Mən də bu prosenin içində idim. Bütün məqamlara aydınlıq gətirilib, qırmızı cizgilər müəyyən edilib. Qısaca deyə bilərəm ki, bu məsələ həll olunma ərəfəsindədir. Bu gün Rusiyada bir neçə Azərbaycan diasporu fəaliyyət göstərir. Azər-Ros qalır, bölgələrdə illərdir çalışan qurumlarımız var. Onların çoxu əsasən milli mədəniyyətin təbliği üçün yaradılıb. İndi müəyyən

yəni haqlı sayıram. Qərb hər zaman Türkiyəni öz siyasətinə tabe ikinci dərəcəli dövlət kimi görmək istəyir. Türkiyə güclü dövlətdir və bununla barışa bilməz. Ona görə də müstəqil siyasət yeridir. Aydındır ki, Rusiya ilə yaxınlaşma da Qərblə soyuq münasibətlər fonunda yaranıb. Bu gün hər iki ölkə daha çox bu kontekstdə bir aradadırlar. Bundan başqa, Suriyada Türkiyə-Rusiya-İran üçlüyü Qərbin planlarını əngəllədilər. Bu birlik, iki ölkəni həm siyasi, həm də iqtisadi baxımdan yaxınlaşdırdı. Məncə, bu çox yaxşıdır. Xüsusən Azərbaycan üçün. Bu o deməkdir ki, Azərbaycan üçün hər hansı problemlə məqam yaranarsa, bizim qardaşlarımız Rusiyaya öz sözlərini açıq deyə bilər. Ən çox da Qarabağ məsələsində. Ona görə də biz bu yaxınlaşmada maraqlı olmalıyıq. İki ölkənin iqtisadi hədəflərinə gəlincə, bu bir neçə

amildən asılıdır. Ölkələri kimlər idarə edəcək, beynəlxalq arena qüvvələr nisbəti necə dəyişəcək... Bunlar iqtisadiyyata birtəşkilatlı birtəşkilatlıdır.

- Suriya məsələsinə toxunduunuz. Bu gün dünyanın daha bir qaynar nöqtəsi Qüdsdür. Trampın ABŞ səfirliyini Qüdsə köçürməsi haqqında qərarı bölgədəki prosesləri çıxmaza salıb. Sizcə, bu, ABŞ-a nə üçün lazımdır?

- Tarix boyu Qüdsdə hər 100 ildən bir "əl dəyişib". İndi Qüdsün tarixi ilə bağlı bir əsər oxuyuram. Mistik bir şəkildə hər 100 ildən bir aşağı yuxarı eyni şərait yetişir və Qüds müsəlmanlardan xristian dünyasının idarəsinə keçir. Əsrlərdir bu belə davam edir. Bu şəhər Yer üzündə yeganə şəhərdir ki, İslam da, Xristianlıq da, İudaizm də onu özünün müqəddəs şəhəri sayır. Tramp iqtidara gələndən sonra Qüdsə bağlı radikal qərarlar verdi. Görünür, o, bununla tarixdə qalmaq istəyir. Tramp sərkərdə kimi hərəkət edib ora qoşun çəkəsi deyil, ona görə də kavboy kimi hərəkət edir. Səfirliyi Qüdsə köçürməklə Tramp bütün dünyaya mesaj vermək istəyir ki, xristianlar yenə Qüdsə gəldi. Trampın bu tarixə düşmək iddiası çox ciddi problemlər yaradır. Dinlə bağlı gərginliklər çox uzunmüddətli olur və ağır nəticələrə gətirir. ABŞ prezidentinin bu qərarı radikal müsəlman qruplaşmalarını yenidən hərəkətə keçirə bilər, yenidən Qərb ciddi terrorla üzleşə bilər. Hər halda, bu siyasət yaxşı heç nə vəd eləmir.

(davamı səh.6-da)

□ Ayyun MURADXANLI, "Yeni Müsavat"

“Azərbaycanın gələcəyi Qərba inteqrasiyadan çox asılıdır”

Professor İlham Rəhimov:

“Paşinyan dərk edir ki, Qarabağ məsələsində bir addım geri qoysa, 1 il sonra onu iqtidardan endirərlər”
(əvvəli səhifə 5-də)

- İlham müəllim, Qərbin iqtisadi sanksiyaları konkret sizin biznesinizə necə təsir edib?

- Mənim biznesim Rusiyadır. Rusiyanın da belə bir özelliği var - ona basqılar artdıqca, güclənir. Bu yaxınlarda Sankt-Peterburqda iqtisadi forum keçirildi. Mən də dəvətliydim. Çoxları gözləyirdi ki, Qərbin basqıları fonunda çox bədbin bir toplantı olacaq. Tam əksi baş verdi... Öncəkilərdən daha güclü forum keçirildi. Bir neçə prezident, o sıradan Fransa prezidenti Makron, Çin hökumət rəhbəri gəldi, dünyanın ən nüfuzlu iqtisadi institutlarına rəhbərlik edən şəxslər qatıldılar. Qərb getdikcə anlayır ki, Rusiya ilə sanksiya dili ilə danışmaq effekt vermir. Qabaqlar Rusiyalı, ümumiyyətlə, eşitmək istəmir. İndi açıq dialoq meylləri var. Ümumiyyətlə, “Rusiya dağılır, dağılacaq” proqnozları çox qeyri-ciddidir. Çeçenistan savaşının qızğın dönməndə də deyirdilər ki, Rusiya dağılır. Mən o zaman da bildirmişdim ki, bu ölkə bir regional savaşla dağıla bilməz. Ruslar acından ölür, öz ərazilərində dəyişikliklərə icazə verməz. Putin belə bir dalğada iqtidara gəlib. Onun bir hədəfi vardı - Rusiyanı dağılmağa qoymamaq, dövləti möhkəmləndirmək. O, bunu başardı. Bəlkə də başqa lider gəlsəydi, proses uzun çəkərdi, problemləri olardı, amma Vladimir Putin iradə nümayiş etdirdi, Rusiyanın bütün potensialını işə saldı. Ona görə də Qərbin sanksiyalarının Rusiyanı dağıdacağı haqqında proqnozlar heç zaman özünü doğrulda bilməz. Sözsüz, sanksiyalar biznesə təsir edir. Mənim hər iki ortağım - Qod Nisanovla, Zarah İliyevin adı Qərbin bəlli siyahısındadır. Azərbaycan vətəndaşı olduğum üçün adım həmin siyahıya salınmayıb. Ancaq sürprizlər ola bilər...

- Bir neçə ay öncə Moskvada iki yeni obyektinizin açılışını demişdiniz. Açıldı mı?

- Bəli. Şəhər üçün önəmli bir obyekt açdıq. Moskva meri açılışa qatıldı. Bu, «Food Sity»nin kiçik variantıdır. Olimpiya Mərkəzini də açmağa hazırlaşırıq. Sentyabr ayında Moskva meriyasına seçkilər keçiriləcək. Obyekt seçkidən sonra işə düşəcək.

- Elmi fəaliyyətinizlə bağlı hansı yeniliklər var?

- Sonuncu əsərim “Ölümsüz ölüm hökmü” bir neçə gün sonra İngiltərədə ingilis dilində çap olunacaq. Türkiyədə və Almaniya da tərcümə prosesi yekunlaşmaq üzrədir. Əsər Azərbaycan dilində də çapdadır. Yaxın zamanlarda prezentasiyalar nəzərdə tutulub.

□ **Aygün MURADXANLI,**
“Yeni Müsavat”

Xəbər verildiyi kimi, ötən gün Rusiya prezidenti Vladimir Putin mayın 29-da açılışı olan Azərbaycanın «Cənub Qaz Dəhlizi» (CQD) ilə bağlı fikirlərini açıqlayıb. Putin bu layihəni alqışladığını bildirib.

“Azərbaycanın «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinə gəlincə, biz istənilən iqtisadi aktivliyi alqışlayırıq, biz Avropa bazarına enerji nəqlində diversifikasiyanı da alqışlayırıq”, - deyə o, Moskvada Bolqarıstan baş naziri Borisovla birgə keçirdiyi mətbuat konfransında deyib. Putin həmçinin qeyd edib ki, Rusiya bazar şərtlərinin təkmilləşməsində maraqlıdır.

Kreml başçısının bu açıqlaması bir qədər gözlənilməz olsa da, əslində məntiqlidir və Rusiyanın Azərbaycanla strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin xarakterinə tamamilə cavab verir. Bu açıqlama sözsüz ki, öncəliklə Bakıya yaxşı, hətta tarixi bir jestdir, ölkəmizin regiondakı rolu ilə, Avropa və dünya üçün energetik dəyəri ilə Moskvanın hesablaşdığını təzahürüdür. Eyni zamanda Rusiyanın çox gərgin münasibətlərdə olduğu Qərbə, Avropaya incə bir reveransdır.

Rusiya lideri onun da fərqində olmamış deyil ki, CQD - təkcə Azərbaycanın və ya Avropanın iri energetika layihəsi yox, həm də Türkiyənin strateji önəm verdiyi, onun energetik təhlükəsizliyi üçün böyük əhəmiyyət daşıyan bir meqa-layihədir. Türkiyə-Rusiya münasibətləri isə hazırda özünün yüksəliş dövrünü yaşayır. O sırada hərbi-texniki (S-400), atom energetikası (Akkuyu AES) sahələrində əməkdaşlıq keyfi gənişlənib. Üstəlik, “Türk axını” layihəsi kimi ortaq qaz nəqli layihəsi var. Yeni CQD-yə neqativ reaksiya faktiki surətdə, Türkiyəyə də etiraz demək olardı.

Qərbin ağır sanksiyaları altında olan Rusiya rəhbərliyi bütün bunları görməzlikdən gələ bilməz. Putinin məlum reaksiyası isə şimal qonşumuzun Azərbaycanla yanaşı Türkiyə ilə də hesablaşdığını əlaməti sayıla bilər. Ümid edək ki, Putinin söylədikləri söz olaraq qalmayacaq. Hər necə olmasa, biz CQD-nin üçüncü, sonuncu seqmenti olan TAP-ın inşasına qarşı bəzi tranzit Avropa ölkələrində (məsələn, İtaliya) yerli rusiyayönlü siyasi qüvvələrin hələ də etiraz aksiyaları keçirməsinə şahidlik etməkdəyik.

“Putinin bu bəyanatı Bakıya edilən diplomatik jest kimi qəbul edilməlidir”. “Yeni Müsavat”ın məlumatına görə, bunu axar.az-a Rusiya prezidentinin yuxarıdakı fikirlərini şərh edən sabiq

Putindən Bakıya tarixi

jest - Rusiya Azərbaycan və Türkiyə ilə hesablaşır

Kremlin işə düşən «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinə pozitiv reaksiyasının pərdəarxası; Rusiya valı dəyişir? **Politoloq:** “Moskva reallıqla barışmaq zorundadır...”

dövlət müşaviri Qabil Hüseyini deyib. **Politoloq Putinin gözlənilməz reaksiyasının səbəbini «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinin dünyanı aparıcı dövlətləri tərəfindən ciddi surətdə müdafiə edilməsi ilə izah edib.**

“Rusiya qazına ən azı ABŞ səviyyəsində ciddi müqavimət var. Söhbət Baltik dənizinin dibindən Almaniya-ya çəkilməsi nəzərdə tutulan “Şimal axını”ndan gedir. Artıq Rusiyanın qaz vasitəsilə dünyada siyasi məqsədləri dikte etmə dövrü başa çatır. Çünki Azərbaycan qazı rus qazına alternativ kimi Avropa bazarlarında möhkəmlənir və avropalıların yeni seçim imkanı yaranır. Belə şəraitdə CQD-ni təqdir etməkdən başqa fərqli fikir səsləndirmək Rusiya başçısı üçün xoş təəssüratlar oyatmazdı”, - deyə politoloq qeyd edib.

Politoloqa görə, ABŞ başda olmaqla, Qərb dünyası Qərbi Avropanın mavi yancaqla təmin edilməsində birmənalı olaraq lazım gələrsə, türkmən qazını da buraya əlavə etməklə «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinə hər cür dəstək verəcək: “Bu layihə Avropa üçün çox böyük əhəmiyyətə malikdir. Beləcə, Rusiya Avropada ölkəmizə verilən dəstəyin şahidi oldu”.

Ekspert TANAP-in gerçəkləşdirilməsində Türkiyənin göstərdiyi səylər xüsusi vurğulayıb: “Çünki qazın əhəmiyyətli hissəsi həm də Türkiyənin ehtiyaclarını ödəyəcək. Rus qazına nisbətən Türkiyə Azərbaycandan daha ucuz qiymətə qaz almaq imkanlarına sahib olacaq. Artıq iyunun 12-də Azərbaycan qazının böyük hissəsi Türkiyəyə, oradan isə Yunanıstan və Adriatik dənizindən keçməklə İtaliyanın cənub hissəsinə göndəriləcək. Azərbaycan “Şahdəniz-2” layihəsi çərçivəsində 2020-ci ildə Avropaya qaz hasilatını 20 milyard kubmetrə çatdıracaq. Üstəlik, gələcəkdə türkmən qazının Transxəzər qaz kəməri vasitəsilə TANAP-a qoşulması ideyası da var. Türkmənistan tərəfi buna tam şəkildə razıdır. Sadəcə, Rusiya türkmən qazının Azərbaycan ərazisindən Avropaya çıxarılmasına maneə törədir. Ancaq Azərbaycanın qaz hasilatı imkanları artır. Çünki yeni potensial neft, qaz yataqları aşkarlanıb. Bu yataqların təxminən 2023-cü ilə qədər hasilatının təmin edilməsi istiqamətində gərgin işlər gedir. Bu fonda hesab edirəm ki, Azərbaycan qaz hasilatını Türkmənistanın köməyi olmadan da daha böyük miqdarda həyata keçirə bilər. Hər halda, Türki-

yə başda olmaqla, Avropa ölkələri Azərbaycan qazının rus qazını qabaqlamasını məmnuniyyətlə qarşılayır”.

Politoloq onu da deyib ki, Rusiya bütün Avropa ölkələrini qazla təmin etmək iqtidarında deyil: “Məsələn, Rusiya ilk variantda Türkiyədən deyil, Bolqarıstandan Avropaya keçmək istəyirdi. Ancaq Bolqarıstan buna icazə vermədi. Yəni Azərbaycan qazı fonunda Avropa ölkələrində də rus qazına qarşı bir müqavimət var. Monteneqro, Albaniya, İtaliya, Yunanıstan, eləcə də Türkiyə Azərbaycan qazını istəyir. Bu işə Rusiyanı reallıqla barışmağa məcbur etdi”.

Göründüyü kimi, SDQ yalnızca bir energetik meqa-layihə deyil. Həm də böyük geosiyasi layihədir. Azərbaycan Avropaya, Qərbə daha sıx bağlayacaq, Avropanın da Azərbaycandan daha çox asılı edəcək, ölkəmizin Rusiyadan müstəqilliyini daha möhkəmləndəcək, işğalçı Ermənistanı isə bir az da “iqzoy dövlət”ə çevirəcək çox mühüm bir proqramdır. Bütün bunlar isə əlbəttə ki, Qarabağ məsələsinin ədalətli həllində öz sözünü mütəq deyəcək.

□ **“Yeni Müsavat”ın analitik xidməti**

Mayın 31-də Milli Məclisin yaz sessiyasının sonuncu plenar iclası spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə keçirildi. "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Konstitusiyaya Qanununa dəyişikliklərlə bağlı Hüquq siyasəti dövlət siyasəti komitəsinin sədri Əli Hüseynli məlumat verdi.

Komitə rəhbəri bildirdi ki, Ələt Azad İqtisadi Zonası haqqında dəyişikliklər təklif olunur. Ə.Hüseynli dedi ki, qanun vətəndaşların hüquqlarının müdafiəsinə xidmət edəcək.

Deputat Qüdrət Həsənquliyev belə bir azad iqtisadi zonanın yaradılmasını Azərbaycan üçün mühüm hadisə adlandırdı. Ancaq əlavə etdi ki, burada Azərbaycan Konstitusiyası ilə ziddiyyət təşkil edən məsələlər var. "Biz konstitusiyaya qanununa dəyişiklik etməklə səlahiyyət veririk ki, Azad İqtisadi Zonanın səlahiyyətli qurumu Milli Məclisin səlahiyyətini mənimsəsin" - deyərək, Q.Həsənquliyev bildirdi. "Milli Məclisin həll etməli məsələləri ayrıca quruma həvalə etmək düzgün deyil" deyərək, deputat əlavə etdi.

Spiker Oqtay Əsədov dedi ki, artıq qanun qəbul olunub. Həmçinin qeyd etdi ki, bu dəyişikliklər azad iqtisadi zonanın yaxşı işləməsi üçün qəbul edilir.

Dəyişikliklər səsə qoyularaq qəbul edildi.

Bunda sonra "2017-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" qanun layihəsi müzakirəyə çıxarıldı. Müzakirələrdə maliyyə naziri Samir Şərifov və digər hökumət nümayəndələri də iştirak edirdi. Layihə barədə Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri **Ziyad Səmədzadə** məlumat verdi. Komitə sədri bildirdi ki, 2017-ci ildə dövlət büdcəsinin xərcləri proqnoza nisbətən 98,1 faiz və ya 17 milyard 595 milyon manat səviyyəsində icra olunub. Xərclərin 62 faizi cari xərclərdir. Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təsərrüfatların olduğunu deyən Z. Səmədzadə qeyd etdi ki, bəzi məsələlər sahibkarlığın inkişafına mane olur: "Bunlar aradan qaldırılmalıdır. Özəl sektor sosial məsuliyyəti artırılmalı, banklarla bağlı problemlər həll olunmalıdır. Belə olan halda, dövlətin üzərinə düşən yük yüngülləşsin".

Z.Səmədzadə təxminən 20 dəqiqəlik çıxış etdi. Komitə sədri "mən çox danışmışam və sizi qanuna səs verməyə çağırıram" - deyib sözlərini yekunlaşdırdı. Spiker Oqtay Əsədov gülürək "Ziyad müəllim, yaxşı ki, çox danışmadınız" - deyərək, reaksiya verdi.

"2017-ci ilin sonuna Azərbaycanın ümumi dövlət borcu 17 mlrd. manat, adambaşına borc isə 1 718,3 manat təşkil edib". Bunu Hesablama Palatasının sədri **Vüqar Gülməmmədov** dedi. Palata sədri bildirdi ki, ümumi borcun 93,9% i xarici borcların payına düşür. V.Gülməmmədovun sözlərinə görə, ötən il Azərbaycanın dövlət büdcəsinin gəlirlərində 15 mədaxil mənbəyi üzrə proqnoz tam icra olunub, 7 mədaxil mənbəyi üzrə isə proqnoza

Parlamentin yaz sessiyası hökumətə sərt suallarla bitdi

Milli Məclis üzvləri bank kreditləri, əlillərin durumu, əməyin istismarı, sahibkarların durumu və digər problemlərlə bağlı məsələ qaldırdılar

əməl edilməyib.

"2017-ci il büdcəsi neftdən ən az asılı olan büdcədir. Həmçinin 2017-ci il büdcəsi 2010-cu ildən bəri Dövlət Neft Fondundan ən az transfert olunan büdcədir".

Bunu deputat Əli Məsimli söylədi. Ardınca əlavə etdi ki, təkcə 2017-ci ildə yox, ondan əvvəl də, sonra da qeyri-neft sektorundan əldə edilən vəsaitlər cari xərclərdən az olub: "Büdcəyə parlament nəzarətinin artırılması istiqamətində addımların atılmasını zəruri hesab edirik. Görürük ki, Hesablama Palatası hansı təşkilatı yoxlayırsa, orada yeyintilər, mənim səmərələr aşkar edir. Daha ciddi yoxlamalar aparılarsa, yeni faktlar ortaya çıxarıla bilər".

Komitə sədri Siyavuş Novruzov bank kreditləri ilə bağlı hökumətdən məlumat istədi: "2017-ci ildə də məsələ qaldırıldı ki, Azərbaycanda bank kreditlərinin faizinin yüksək olduğu dəfələrlə qeyd olundu. Lakin bu istiqamətdə addımlar atılmadı. Nə həmin strukturların rəhbərləri, nə də aidiyyəti qurumlar bu məsələlərlə bağlı mətbuatda yayılan məlumatlara münasibət bildirmir. Əgər bunlar böhtandır, böhtanı yayınlar cəzasını almalıdır, yox əgər həqiqətdirsə, onda cavabdeh şəxslər cəzalandırılmalıdır".

Deputat Fərəc Quliyev dedi ki, idxalda ərzaq məhsullarının payı 11 faiz olub: "Ən pisi də budur ki, bu məhsulların böyük əksəriyyəti Azərbaycanda istehsal oluna bilər. Bu, valyutanın xaricə axını deməkdir". Deputat hökumətə sual etdi:

"Avantürüst layihələrə ayrılan vəsaitlərin geri qaytarılması ilə bağlı tədbirlər görülür, ya yox?"

Deputat Fazil Mustafa bildirdi ki, sahibkarlara dəstək verdikdən sonra ondan vergi tələb etmək lazımdır: "Fiziki şəxslərin vergiləri kəsirlə icra etməsi müəyyən səbəblə izah olunur. Bunun əsas səbəbi sahibkarın vəziyyəti ilə bağlıdır. Yalnız dəstək verildəndən sonra istənilən səviyyədə vergi toplanıla bilər. Bu olmasaydı vergi ödəmə qabiliyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olur. Bu gün bir sıra binalar sökülür, yerində tikilən binalarda sahibkara mülkiyyət sənədi verilmir. Yaxın gələcəkdə bu problemin nəticələri üzə çıxacaq. Nəticədə uduzulan vətəndaş olacaq. Birinci növbədə islahatlar vətəndaş nəzərə alınaraq aparılmalıdır. Hazırda pensiya fonduna ödənişlə bağlı qaydalar vətəndaşda fonda ödəniş etməkdə maraq yaratmır".

"Nə qədər ki, bankların sağlamlaşdırılmasına nail olmamışıq, ölkədə Ümumi Daxili Məhsulun (ÜDM) artımında problemlər olacaq".

Bu fikirləri isə Vahid Əhmədov söylədi. Deputat bildirdi ki, ÜDM-də artımın azalması kredit qoyuluşunun azalması ilə izah edilir: "Kredit qoyuluşunun azalmasının əsas səbəbi isə ölkədə bank sistemində yaranmış ciddi problemlərlə bağlıdır. Bu gün ölkədə 30 bank fəaliyyət göstərsə də, onlardan ancaq 4-5-ində tam kapitallaşma həyata keçirilib. Yerdə qalan banklarda kapitallaşma prosesi getməyib. 25-dək bankda sağlamlaşdırma prosesi baş verməyib.

Banklarda sağlamlaşdırma prosesi baş verməyənədək ÜDM-in artımına nail ola bilməyəcəyik". Deputat mənzil kommunal sahələri ilə bağlı büdcədə əksini tapan məsələlərə də toxunaraq dedi ki, bu sahədə, ümumiyyətlə, şəffaflıqdan danışmağa dəyməz.

Tahir Kərimli insanların iş yerlərində istismarından danışırdı: "Biz tarix kitablarından oxuyurduk ki, 17-18-ci əsrlərdə insanlar 8 saatlıq iş uğrunda mübarizə aparıblar. Ancaq indi bizim vətəndaşlar 12-15 saat işləməyə vadar olurlar. Çünki onlar daha çox işləməklə ailə saxlamaq istəyirlər. Biz bu insanlara normal əmək haqqı versək, onlar artıq işləməyə ehtiyac görməzlər. Bizdə varlı təbəqə ilə kasıb təbəqə arasında çox böyük fərq var. Bunu aradan qaldırmaq, orta təbəqəni formalaşdırmaq lazımdır".

Fazil İbrahimi dedi ki, "Kəmalüddövlənin Cəlalüddövləyə yazdığı məktubların sayı qədər" Göytəpə şəhərindəki iki küçədə qazın olmaması barədə rəsmi orqanlara məktub yazıb: "Hansısı məmurun səhvi ucbatından iki küçənin sakinləri qazsız qalıb. Amma yazdığım məktublardan bir orqandan başqasına göndərilir. Cavab gəlir ki, bizim maliyyə nəzərdə tutulmayıb oranı qazlaşdırmaq üçün. Axı mənim seçicimin suallarının cavabı deyil bu. Seçici deyir dünyanı biz qazla təmin edirik, amma bu hökumətin Göytəpənin iki küçəsini qazla təmin etməyə gücü çatmır. Bu hökumətin doğrudanmı iki küçəni qazlaşdıracaq qədər vəsaiti yoxdur? Təsəvvür edin, sağında qaz

yandırır, solunda qaz yandırır, ortada iki küçə, 400 ailə eşşəklə odun gətirib yandırır".

Maliyyə naziri Samir Şərifov isə təcili işi çıxdığı üçün iclası yarımcıq tərk etdi. Bu barədə spiker söylədi.

Vergilər naziri Mikayıl Cəbarov çıxışında bildirdi ki, ötən il ümumi gəlirlərinin artıqlaması ilə icra olunmasına baxmayaraq, büdcəyə ödənişdə 675 milyon manatlıq kəsir müşahidə edilib: "2018-ci ildə əsas hədəfimiz qanunvericilik çərçivəsində tədbirlərin yerinə yetirilməsidir". Bundan sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edildi.

"Atəşkəs dövründə əlillərin sayı müharibə dövründəki əlillərin sayı ilə müqayisədə xeyli artıb. Azərbaycanda dünya ölkələrindəki əlillərin sayı ilə

yib. Xahiş edirəm, buna aydınlıq gətirilsin. Elmə və təhsilə yetərincə vəsait ayırmadan ölkənin inkişafı çətin olur. Böyük Britaniyada xarici tələbələrə hər il 20 milyard funt sterlinqdən çox gəlir götürülür. Bunun hesabına hər il 200 mindən çox iş yeri artırılır. Bunun üçün bizim potensialımız var. İran, Türkiyə, Asiya ölkələrindən tələbə cəlb etməyimizə imkan var".

Deputat Aqil Abbas torpağın yandırılması ilə bağlı qadağanın anlaşılmasız olduğunu bildirdi. Dedi ki, torpağı yandıran orada olan cücülər, ziyanvericilər məhv olur: "Yanan hissə gübrəyə çevrilir. Bunun ziyanının nə olduğunu anlamıram. Aydınlıq gətirilsin ki, bu qadağa niyə tətbiq edilir?"

Milli Məclis sədrinin birinci

müavini Ziyafət Əsgərov isə bildirdi ki, mütəxəssislər torpağın yandırılmasını əleyhinədir. "Torpağın üz qatının yandırılması olduqca ziyanlıdır. Samanın torpaqla qarışdığı zaman verdiyi mineral effekt yanan zaman olmur. Dəyişikliyin izahı budur. O ki qaldı ziyanvericilərlə bağlı məsələyə, o ele bir şeydir ki, yandırmaqla düzəlməz deyil, qaçıb gedirlər. Həmin ziyanvericilərlə mübarizənin ayrıca üsulları var".

"Yol hərəkəti haqqında" Qanuna dəyişikliklərin müzakirəsində deputat Elmira Axundova çıxış edərək dəhşətli statistikaya diqqət çəkdi: "Son 25 ildə ölkəmizdə baş verən 66 min yol-nəqliyyat hadisəsi zamanı 23 min insan ölüb, 74 min insan müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb. Vaxt çatıb ki, dövlət avtomobil müftətişliyi bütün bölgələrdə araşdırmalara başlamalı, sürücülərin sürücülük vəsiqəsinin olub-olmamasını dəqiqləşdirməlidir".

İclasda Gənclər və İdman komitəsinin yeni sədri də seçildi. Səbiq deputat Fuad Muradovun Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri təyin olmasından sonra boş qalan bu postda deputat Ülvi Quliyev namizədliyi irəli sürüldü və o, Milli Məclisin Gənclər və İdman komitəsinin sədri seçildi.

Bununla da yaz sessiyası öz işini başa vurdu. Spiker Oqtay Əsədov dedi ki, 79 deputatın müraziyyəti əsasında Milli Məclisin növbədənənar sessiyası çağırılıb. Dövlət himninin oxunması ilə yaz sessiyası işini yekunlaşdırdı.

□ **Elsad PASASOY,**
"Yeni Məsəvi"

Zidandan növbəti kəllə

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

“Necə hərəkət eləyəcəyini bilmirsənsə, prinsipial hərəkət et”

(Saxarov)

Bu günkü yazımı 1 iyun Beynəlxalq Uşaqları Müdafiə Gününe həsr etmək, respublikamızda yaşayan və hələ xoşbəxt gələcəklərindən xəbərsiz şəkildə burunlarının fırtığını qollarına silən balacaları qutlamaq, onlara yaltaq həyat, yalanla çörək qazanmaq, ev yıxmaq, oğurluq etmək, ağsaqqal-ağbircək öyüdlərinə qulaq asmaq, o cümlədən “Qaşın-şou”, “Maşın-şou”, “Pişim-şou” (bu cür təhrifedici, sarsıdıcı sarkazm, yandırıcı ironiya ilə dolu adlar quraşdırmağı xalq yazıcımız Anar müəllimədən öyrənmişəm; məsələn, onun satirik qəhrəmanları adətən Qarın Qutabov, Şakir Şəkərov, nə bilim, Pomidor Xiya-rov kimi fantastik adlar daşıyır - bu adları xarici dillərə tərcümə etmək çətinlik törətdiyi üçün AYW sədri indiye qədər Nobel, Oskar, Kann, Mister Kainat ödüllərini ala bilməmişdir) kimi verilişlərin tərbiyəsi altında pərvazlanmağı arzulayacağdım. Ancaq deyir sən saydığını say, gör Zidan nə sayır. “Real” Madrid futbol komandasının baş məşqçisi Zinəddin müəllimi nəzərdə tuturam. Dünən qəfildən götürüb vəzifədən istefa vermişdir. Şoka düşdük. Məncə, onun başı xarabdır.

Əslində Zidanın səy olması hələ vaxtilə italyan futbolçu Materazi-nin tərxiyatına uyaraq ona kəllə atmasından bilinirdi. Nədi-nədi Materazi bunun ana-bacısına söyübdür. Tolerant olmaq, söyüşü peysərə vermək, oyunu davam etdirmək lazım idi. Əvəzində nə oldu? Hakim Zidani o hərəkətinə görə meydandan qovdu, fransızlar isə deyəsən, uduzdular - yadımda yaxşı qalmayıb. Halbuki dünyada millətlər vardır nəinki söyüşü, az qala torpağının yarısını itirməyi boyun nahiyəsinə ezam edərək asudə, sərbəst, müstəqil, sabit şəkildə yaşayır. Nəyə lazımdır kəllə atmaq? Qazanmaq, qələbə o qədər əhəmiyyət daşıyır. Əsas iştirakdır, yarışın özüdür. Oyunda Materazi ilə atəşkəs bağla, sonra düş otağında pis yerinə tepik qoyub qaç. Heç kim də görməsin.

Zidanın indiki hərəkəti isə ümumiyyətlə aqlasığmazdır. Təşəvvür edin ki, dünya futbolunda ən prestijli iki ödəl varsa bunun biri Çempionlar Liqasının qalibi olmaqdır (o biri də zənn edirəm dünya çempionu olmaqdır, bizim Azərbaycan millisi Berti Fokusun rəhbərliyi altında bir neçə dəfə dünya çempionu olmuşdu, bunun da sonrası yadımdan çıxıbdir. Ümumiyyətlə, bizim komanda bir neçə dəfə dünya çempionu olandan sonra daha mənə futbol marağı qalmamışdır, heç bir oyuna baxmıram). Həmin “Real” Madrid komandası isə son 3 ildə dalbadal 3 dəfə Çempionlar Liqasının qalibi olmaqla dünya rekorduna imza atmışdır. Elə bir rekorddur ki, bunun bəlkə yaxın 50 ildə hansısa başqa komanda tərəfindən təkrar olunacağına kimsə inanmır. Hələ mən Çempionlar Liqasını yazdım, “Real”ın Zidanın başçılığı altında İspaniya çempionatında, başqa turnirlərdə qazandığı medalların, kubokların da sayı-hesabı itmişdir. Bu cür vəziyyətdə isə sən götürüb istefa verirsən, dünyaya pis örnək olursan.

Özü də bu Zidan, deyəsən, Əlcəzair əsilli, müsəlman bir fransızdır. Müsəlman dünyası isə ömürlük vəzifə tutan padşahlar, krallar, prezidentlərlə doludur. Heç bir qələbəsi olmayan adamlardır, lakin xalq sevirlər, xalq ətraflarında sıx birləşir deyərək istefa vermək istəyirlər (bəlkə ürəklərindən keçənlər olur, ancaq yazdığım kimi, xalqın sıxlığı arasından çıxıb istefaya getmək imkansızdır). Camaat uduza-uduza vəzifədən getmir, sən isə uduza-uduza gedirsən. Dəli deyil, bəs nədir?

Rəhmətliyin oğlu, bəyem pis olardı ki, qohum-əqrəbanı, Əlcəzair dərələrində-filanda acından qum yeyənləri getirib “Real”da işə düzəldəsən, Madriddə hərəsinə bir dükən açsan? Heç olmazsa Parisdə Eifflə qülləsinin arxasına bibi-oğlunu düzəltmək olmazdı? Ayıb olsun. Müsəlman buna görə qabağa getmir e. Bir nəfər inkişaf edib qabağa çıxanda uğurlardan başı gicəllənir, çəşir, yolunu azır, istefa verir...

Adam qorxur bu pis hərəkət bütün müsəlman aləminə yayılır. Kaş yalan çıxsın. Son vaxtlar belə şeylər də yayılıbdir. Görürsən jurnalisti öldürürlər, ancaq xortdayıb brifinqə qatılır. Bazardan göycə alırsan, evdə alça çıxır. Pensiyaları artırır, deputatlardan başqa heç kimin cibi dolmur. Ümid edək. Hələ də mən qəlbimin dərin guşələrində Zidanın istefasına şübhə ilə yanaşıram.

ABŞ-İran münasibətləri günbəgün kəskinləşməkdədir. İrana qarşı ABŞ tərəfindən 90-180 gün ərzində sanksiyaların bərpa olunacağı bildirilir. İlk növbədə (avqust) İranın dollarla əməliyyatlar həyata keçirməsinə, qızıl və digər qiymətli metal ticarətinə, polad, kömür, alüminium, proqram təminatı alqı-satqısına, avtomobil sənayesinə, İranın suveren borcu ilə bağlı əməliyyatlara, İran rialı ilə iri miqdarda tranzaksiyalar həyata keçirilməsinə sanksiya tətbiq ediləcək. İkinci mərhələdə (noyabr) İranın enerji sektoruna, neft şirkətlərinə, neft treydlərinə, limanlarına, gəmiqayırma sənayesinə, İran Milli Bankına, sığorta sistemində sanksiyalar bərpa olunacaq.

Ekspertlər bildirir ki, sanksiyalar şübhəsiz ki, İranda iqtisadi problemləri dərinləşdirəcək. Tramp hökumətinin məqsədi budur ki, ötən ilin dekabrında olduğu kimi, əhali ayağa qalxsın və mümkünə, inqilab etsin. ABŞ-in məqsədinin İranda rejim dəyişikliyi olduğunu bir neçə gün əvvəl Trampın vəkili Rudolf Juliani də təsdiqləyib.

Bir qisim ekspertlər isə hesab edir ki, gərgin münasibətlər müharibə ilə nəticələne bilər.

Rusiya Liberal Demokrat Partiyasının sədri Vladimir Jirinovski isə bu günlərdə bildirib ki, ABŞ-in İranda nüvə sövdələşməsindən çıxması bu ölkədə sosial partlayışa səbəb olacaq, nəticədə iranlı qaçqınlar Qafqaza axın edəcək.

Onun sözlərinə görə, Birləşmiş Ştatlar İran iqtisadiyyatını dağıda bilməyəcək. Çünki İran dayanıqlı ölkədir, ancaq dini qruplar arasında qarşıdurma yarana və bu da sosial qeyri-sabitliyə gətirib çıxara bilər. Çünki İranda çoxdandır sünnülərlə şiələr arasında mübahisələr gedir: “Bəs iranlılar hara qaçacaq? Ancaq şimala: onlar Gürcüstanı, Ermənistanı və Azərbaycanı bürüyəcəklər, siz onları Rostovda da görəcəksiniz. Biz ki, ABŞ Meksika sərhədini hasarladığı kimi özümüzü hasarlaya bilmərik”.

Politoloq Qabil Hüseynli “Yeni Müsavat”a bu barədə şərhində bildirdi ki, Jirinovski məsələləri adətə üzrə şişirtmə də, ABŞ-İran qarşıdurmasını fantastik dərəcədə təsvir etməklə əslində Rusiyanın strateji maraqlarını müdafiə edir.

ABŞ-İran qarşıdurmasında Bakı üçün

ən pis variant: müharibə, qaçqınlar...

Bu variantın reallaşması bölgəyə böyük fəlakətlər vəd edir

Rusiya-İran ittifaqını nəzərə alaraq bu məsələ ətrafında dünya ictimai rəyini qorxuya sala biləcək açıqlamalar verir. Amma bununla yanaşı, onun dediyində qismən də olsa, həqiqət payı var: “Azərbaycan təkcə İranda qonşu olduğu üçün yox, həm də bu ölkədə çoxmilyonlu soydaşlarımızın yaşadığına görə ABŞ-İran qarşıdurmasının müharibə həddinə çatmasını qətiyyətlə istəmir. Bu qarşıdurmada bizim üçün ən pis variant müharibənin başlanmasıdır. Çünki bu müharibənin alovu Azərbaycana da sıçraya bilər. Azərbaycan özü sülhsevər bir dövlət kimi yaxın qonşusuna qarşı münasibətdə obyektiv davranılmasını istəyir, güc tətbiqinin yolverilməz olduğunu həmişə vurğulayıb. Azərbaycanın maraqları İranda hər hansı bir dövlətin arasında olan problemlərin müharibə həddinə çatmasını qətiyyətlə arzulamır. Müharibə böyük fəlakətlər deməkdir, böyük qaçqınlar ordusunun yaranması deməkdir. ABŞ-İran müharibəsinə elə də sadə təşəvvür etmək olmaz. İran bölgənin iqtisadi cəhətdən güdrətli ölkəsidir. Həm də onun hərbi güdrəti də çox böyükdür. Bu səbəbdən də ABŞ-İran müharibəsi çox böyük dağıntıya,

dəhşətli fəlakətlərə gətirib çıxarar. Mən güman edirəm ki, Vaşinqton vəziyyətin bu həddə çatmasına getməyəcək. İndiki təhdidlər isə sadəcə, İranda qorxutmaq, çəkəndirmək, onunla müsbət əlaqələri olan dövlətləri müəyyən qədər ehtiyatlı olmağa vadar etməkdir. Müharibə olmasa ən son variantdır və onun baş tutması ehtimalı böyük deyil.

Nəzəri baxımdan bu variantın real olduğunu düşünsək, İranda ABŞ arasında müharibənin Azərbaycana xeyir gətirməyəcəyini əminliklə söyləyə bilərik. Amerika ilə İran arasında müharibə Şimali Azərbaycana İranda qaçqın axını ola bilər”.

Politoloq vurğuladı ki, nə beynəlxalq konvensiyalar, nə də milli bağlılıq faktorları qapılarımızı soydaşlarımızın üzünə bağlamağa imkan verməz: “Əgər biz deyirik ki, İranda 30 milyona yaxın azərbaycanlı yaşayır, onda anlamalıyıq ki, onların müharibədən və bombardmanlardan qaçacağı əsas yeri Arazın bu tayı olacaq. İnkişaf etmiş Avropa dövlətləri qaçqınların əlində əsir-yesir qalıb. Türkiyə hələ də ağır qaçqın yükünün altından tam çıxa bilmir. Azərbaycan üçün bir neçə on min qaçqını qəbul edib

yerləşdirmək asan olmayacaq. Şübhəsiz ki, az müddət sonra vəziyyət sabitləşəcək və qaçqınlar öz yurdlarına dönəcəklər. Amma həttə bir neçə aylığına olsa da belə, sayı on minlərlə, bəlkə də yüz minlərlə ola biləcək qaçqın yükünü qaldırmaq Azərbaycan üçün çətin olar. Yeni haradan baxsaq, Amerika ilə İran arasında müharibənin olması bizim zərərimizədir”.

Müsaibimiz müharibənin olacağı təqdirdə, Azərbaycanın mövqeyinin necə olmalı olduğunu da sadaladı: “Birincisi, Azərbaycan daima bu müharibənin əleyhinə olduğunu açıqlamalıdır və rəsmi Bakı məhz bu tipli açıqlamalar səsləndirir. İkincisi, eger bizdən asılı olmayan səbəblərdən müharibə başlarsa, Azərbaycan ən azı neytrallığını qoruymalıdır. Digər tərəfdən, bütün hallarda biz Azərbaycana pənah gətirmək istəyən Arazın o tayındakı qardaşlarımıza qapılarımızı açmalı olacağıq. Hər halda, rəsmi Bakı Vaşinqtona mesaj göndərməlidir ki, İranda müharibə Amerikanın bölgədəki müttəfiqlərinə, o cümlədən Azərbaycana zərər verəcək, Vaşinqtonun marağı olduğu regional layihələr üçün də təhlükə yaranacaq”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

NATO Azərbaycanla əməkdaşlıqdan məmnundur

NATO

Azərbaycanla bütün sahələrdə əməkdaşlığın davam etdirilməsinin tərəfdarıdır. Bu barədə “Trend”ə Alyansdan bildirdilər.

Qeyd olunub ki, NATO və Azərbaycan uzun illər əməkdaşlığı bağlayır: “Biz NATO-nun rəhbərlik etdiyi “Qətiyyətli dəstək” missiyası çərçivəsində Azərbaycanın Əfqanıstanın təhlükəsizlik qüvvələrinə təlim, konsultasiya və yardım göstərilməsində müntəzəm töhfəsinə görə minnətdarıq. Azərbaycan qoşunları əla xidmət edirlər. Biz həmçinin Azərbaycanın NATO-nun Əfqanıstan milli ordusu üçün Məqsədyönlü Fondu vasitəsilə əfqan təhlükəsizlik qüvvələrinin maliyyə təminatına verdiyi töhfəyə görə də minnətdarıq”.

Alyansdan bildirdilər ki, Azərbaycan öz qoşunlarının NATO qüvvələri ilə, o cümlədən Fərdi Tərəfdaşlıq üzrə Əməliyyat Planı və Planlaşdırma və Analiz Prosesi çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi üzrə işi davam etdirir: “Bu gün bizim əməkdaşlığımız enerji təhlükəsizliyindən tutmuş keçmiş sovet ordusunun partlamamış mina və döyüş sursatlarının təhlükəsiz məhv edilməsində bir çox sahələrdə əməkdaşlıq edir. Biz Azərbaycanı öz təhlükəsizlik institutlarında islahatlar prosesini fəallaşdırmağa çağırırıq”.

Azərbaycan qazını Türkiyə üzərindən Avropaya daşıyacaq "Cənub Qaz Dəhlizi" nə bu günlərdə ilk qaz vurulmasına başlandı. Rəsmi məlumatlara görə, ümumi dəyəri 40 milyard dollar təşkil edən bu nəhəng layihəyə 30 milyard dollardan yuxarı vəsait sərf olunub. Belə ki, ümumi dəyəri 22,7 milyard dollar təşkil edən "Şahdəniz 2" layihəsi üzrə aprelin sonuna 17,7 milyard dollar xərclənib.

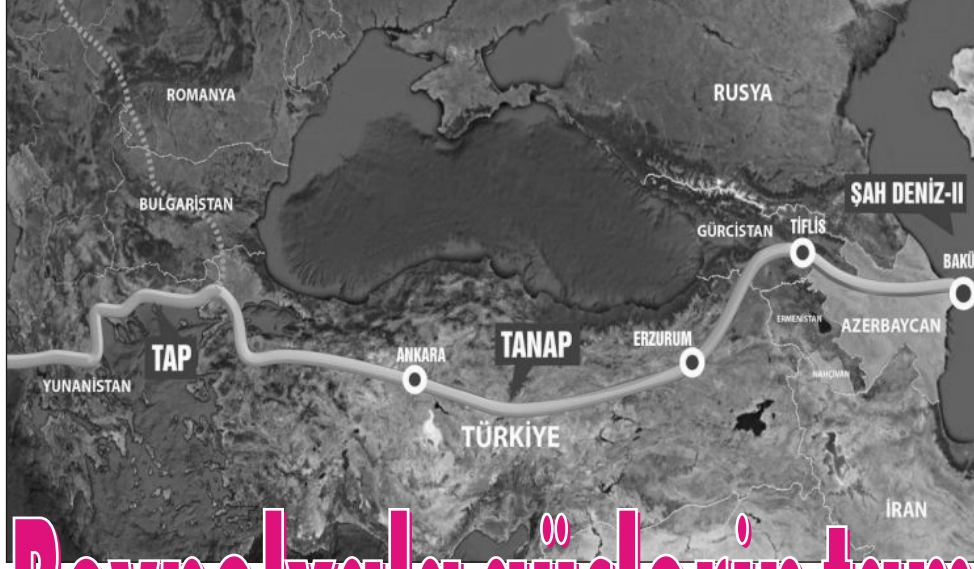
Cənubi Qafqaz Boru Kəməri üzrə 4,5 milyard dollar təşkil edən xərclərin 4,2 milyard dolları artıq icra olunub. Azərbaycan qazının Türkiyəyə və Avropaya nəqli üçün inşa olunan Trans-Anadolu Boru Kəməri (TANAP) layihəsi üzrə xərclərin həcmi aprelin sonuna 5,4 milyard dollar, Trans-Adriatik Boru Kəməri (TAP) üzrə isə 2,9 milyard avro olub.

Prezident İlham Əliyev "Cənub Qaz Dəhlizi"nin açılış mərasimində qeyd edib ki, bu layihələrin həyata keçirilməsi beynəlxalq əməkdaşlıq olmadan mümkün olmazdı.

Belə ki, "Cənub Qaz Dəhlizi"nin icrasında yeddi ölkə - Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə, Bolqarıstan, Yunanıstan, Albaniya, İtaliya iştirak edir. Eyni zamanda üç Balkan ölkəsi - Bosniya və Herseqovina, Xorvatiya və Monteneqronun da növbəti mərhələdə bu layihəyə qoşulacağı gözlənilir. Bu, artıq layihənin global xarakterini və böyük beynəlxalq əməkdaşlıq platforması üzərində ucaldığını göstərir.

"Cənub Qaz Dəhlizi" ilə nəql olunan təbii yanacaqın 9 Avropa şirkəti tərəfindən alınması nəzərdə tutulub. Bunlar ingilis-holland "Shell" şirkəti, Bolqarıstanın "Bulqargaz", Yunanıstanın DEPA, Almaniyanın "Uniper", Fransanın "Engie", İtaliyanın "Hera Trading", "Edison", "Enel" və İsveçrənin AXPO şirkətləridir.

Azərbaycanın təbii sərvətlərinin dünya bazarına çıxarılmasında regional əməkdaşlıq da mühüm rol oynayır. Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə arasında olan bu

Beynəlxalq güclərin tam dəstəklədiyi Azərbaycan projesi

"Cənub Qaz Dəhlizi" bütün iştirakçılara mənfəət gətirəcək; Qərbin və Rusiyanın maraqlarına cavab verən layihə region üçün təhlükəsizlik zolağına çevrilir

əməkdaşlıq "Bakı-Tiflis-Ceyhan" Əsas İxrac Boru Kəməri, "Bakı-Tiflis-Ərzurum" Cənubi Qafqaz Qaz Boru Kəməri və digər önəmli layihələrin gerçəkləşməsində baza rolunu oynayır.

Azərbaycanın digər mühüm enerji layihələrində olduğu kimi, ABŞ "Cənub Qaz Dəhlizi"nin reallaşmasına da siyasi və mənəvi dəstək gös-

terib. Bu baxımdan, ABŞ prezidenti Donald Trampın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə ünvanladığı son 3 məktubdan çıxan nəticələr diqqəti cəlb edir:

- Azərbaycan və ABŞ müttəfik regional çağırışların həlli üçün birgə işləyərək sıx tərəfdaşlıq edirlər;

- Tramp təhlükəsizlik və terrorizmlə mübarizə sahəsində

ikiterəfli əməkdaşlığı, habelə uzunmüddətli ticarət əlaqələrini yüksək qiymətləndirir;

- Qərbindən gələn aylar Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün imkanlar açacaq, bu isə ABŞ-Azərbaycan əməkdaşlığının genişləndirilməsinə daha yaxşı şərait yaradacaq;

- Azərbaycan firavan və global iqtisadiyyata bağlı ölkədir;

- Azərbaycanın böyük neft yataqları dünya enerji bazarına sabitlik gətirir;

- Azərbaycanın qaz hasilatı Türkiyə və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə töhfə verəcək;

- ABŞ Azərbaycanla 30 illik əməkdaşlığın "Cənub Qaz Dəhlizi" kimi mühüm nailiyyətini Azərbaycanla birlikdə qeyd edir;

- ABŞ Azərbaycanın enerji layihələrinin uğurunu

möhkəmləndirəcək iqtisadi və hüquqi islahatların davam etdirilməsini dəstəkləyir.

Göründüyü kimi, Tramp ABŞ-la Azərbaycan arasında mövcud olan əməkdaşlıq əlaqələrini yüksək qiymətləndirir və bu əməkdaşlığın davam etdirilməsinə sadıq olduğunu bəyan edir.

ABŞ Azərbaycanı regionun güclü, firavan, global iqtisadiyyata bağlı, təhlükəsizlik və sabitliyin təmin olunmasına mühüm töhfə verən ölkəsi kimi qiymətləndirir, Tramp bundan sonrakı dövrdə də prezident İlham Əliyevlə işləmək əzmini ifadə edir.

ABŞ ən yüksək səviyyədə Azərbaycanla əlaqələrinin dəyərini xüsusi qeyd edir və birgə əməkdaşlığın davam

etdirilməsindən məmnunluğunu açıq göstərir.

Lakin Amerikada fəaliyyət göstərən erməni lobbisi və onun təsiri altında olan Kristofer Smit, Bred Şerman kimi konqresmenlər hər vaxt bu əməkdaşlığa xələl gətirməyə və iki dövlət arasında strateji tərəfdaşlıq əlaqələrini pozmağa çalışırlar. Onlar Amerika dövlətinin deyil, erməni lobbisinin və Ermənistanın maraqlarını müdafiə və ifadə edirlər. Bu tipli şəxslərin Amerikanın dövlət siyasəti və ABŞ rəsmilərinin Azərbaycana pozitiv münasibəti ilə heç bir əlaqəsi yoxdur.

ABŞ-la yanaşı, Böyük Britaniya da "Cənub Qaz Dəhlizi"nin reallaşmasına güclü dəstək verib, BP şirkəti ölkəmizin energetika sektorunda həyata keçirilən çoxsaylı layihələrin əsas investoru olub.

Avropa İttifaqı "Cənub Qaz Dəhlizi" və digər enerji layihələrinin icrasında çox önəmli rol

oynayıb. 2011-ci ildə Bakıda Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında "Cənub Qaz Dəhlizi" haqqında Birgə Bəyannamənin imzalanması ilə bu mühüm layihənin əsası qoyulub, sonrakı dövrdə də Aİ bu çərçivədə həyata keçirilən tədbirlərə güclü dəstək verib.

"Cənub Qaz Dəhlizi"nin əhəmiyyəti

Bu barədə danışarkən xüsusi qeyd etməyə dəyər ki, "Cənub Qaz Dəhlizi" qarşından gələn bir neçə onillik ərzində Azərbaycan xalqına xidmət edəcək və milli iqtisadiyyatın inkişafında mühüm faktor olacaq.

Bu layihə Azərbaycanın regionda və Avropada əhəmiyyətinin artmasını, Azərbaycanla Qərbin arasında münasibətlərin daha yüksək pilləyə qalxmasını şübhələndirəcək. Eyni zamanda Azərbaycanın tək enerji ixrac edən ölkə kimi deyil, həm də onu nəql edən və tranzit ölkə kimi əhəmiyyəti artacaq.

"Cənub Qaz Dəhlizi" həmçinin Avropanın enerji təchizatının şaxələndirilməsində ciddi faktora çevriləcək, region ölkələrinin öz enerji resurslarını dünya bazarına çıxarmaq üçün yeni mənbə rolunu oynayacaq, regionun və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində böyük rol oynayacaq, dövlətlər və xalqlar arasında qarşılıqlı əməkdaşlığın, işgüzar əlaqələrin inkişafına töhfə verəcək. Layihə regionda təhlükəsizliyin və sabitliyin təmin olunmasına ciddi təsir göstərəcək, bütün iştirakçı ölkələr, şirkətlər mənfəət əldə edəcək, yeni iş yerləri yaradılacaq və insanların rifahının yüksəlməsinə pozitiv təsir göstərəcək.

Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, "Cənub Qaz Dəhlizi" Azərbaycanın liderliyi ilə həyata keçirilən, tarixi əhəmiyyətə malik, xalqımızın firavan gələcəyini təmin edən, regionda, Avropada təhlükəsizliyin, əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə xidmət göstərən global layihədir.

□ İqtisadiyyat şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Dörd ayda yarım milyard dollarlıq qeyri-neft ixracı

Ən çox məhsul Rusiyaya satılıb

2018

-ci ilin yanvar-aprel ayları ərzində Azərbaycanın qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 485,3 milyon ABŞ dolları təşkil edib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin "İxrac İcmalı"nın may ayında məlumat verilir.

İcmala görə, 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-aprel aylarında qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 19,3 faiz artıb. Cari ilin yanvar-aprel ayları ərzində ən çox Rusiya Federasiyasına - 135,4 milyon, Türkiyəyə 127,2 milyon, Gürcüstana 52,5 milyon, İsveçrəyə 39,6 milyon və

Çinə 16 milyon ABŞ dolları dəyərində qeyri-neft sektoru məhsulu ixrac olunub. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2018-ci ilin ilk 4 ayı ərzində ixrac olunan qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında elektrik enerjisi (47,3 milyon ABŞ dolları), tomat (42,5 mil-

yon ABŞ dolları) və xüsusi kütlesi 0,94-dən az olan ilkin formalı polietilenin (35 milyon ABŞ dolları) ilk 3 yeri tutub.

Ümumiyyətlə isə yanvar-aprel ayları ərzində meyvə-tərəvəz ixracı 111,1 milyon, plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 45,8 milyon, alüminium və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 44,7 milyon, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 22,3 milyon, kimya sənayesi məhsullarının ixracı 18,4 milyon ABŞ dolları olub.

2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2018-ci ilin ilk 4 ayı ərzində elektrik enerjisinin ixracı 2,9 dəfə, pambıq ipliyi ixracı 37,4 faiz, kimya sənayesi məhsullarının ixracı 27,4 faiz, meyvə-tərəvəzin ixracı 27,3 faiz, alüminium və ondan hazırlanan məmulatların ixracı 15,6 faiz, çayın ixracı 12,2 faiz, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatların ixracı 3,3 faiz artıb.

2018-ci ilin yanvar-aprel aylarında qeyri-neft sektoru üzrə qeyri-dövlət ixracatçı şirkətlərin siyahısında ilk onluqda "Azərbaycan İnterneyşnl Mayninq Kompani Limited Şir-

kəti"nin Azərbaycan Respublikasındakı nümayəndəliyi, "MKT İstehsalat Kommersiya" MMC, "Baku Steel Company" MMC, "Aqrodoctor" MMC, "Metalçılar-2" MMC, "Qala meyvə-tərəvəz ixracat idxalat" MMC, "Sun Food" MMC, "Ram Beynəlxalq Neqliyyat və Ticarət LTD" MMC, "Azərbaycan Şəkər İstehsalat Birliyi" MMC və "Gilan tekstil park" MMC-dir.

Qeyri-neft sektoru üzrə ixrac əməliyyatlarında iştirak edən dövlətə məxsus şirkətlərin siyahısında isə ARDNŞ-in "Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi" başçılıq edir.

□ İqtisadiyyat şöbəsi

Daha sonra bu siyahıda aşağıdakı şirkətlər təmsil olunurlar: "Azərnerji" ATSC, "Det-al Alüminium" MMC, "CTS-Agro" MMC, "Azergold" QSC, "Azərbaycan Hava Yolları" QSC, "SOCAR Methanol" MMC, "Ərzaq Məhsullarının Tədarükü və Təchizatı" ASC, "Qaz ixrac idarəsi" və "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC.

"İxrac İcmalı"nda həm də xidmət ixracına yer ayrılıb. Göstərilir ki, 2018-ci ilin yanvar-aprel aylarında "Azərkosmos" ASC tərəfindən dünyanın 19 ölkəsinə peyk və telekommunikasiya xidmətləri ixrac edilib. "Azərkosmos" ASC peyk və telekommunikasiya xidmətlərinin ixracından 9,3 milyon ABŞ dolları məbləğində gəlir əldə edib. Bu, ASC-nin ümumi gəlirlərinin 89 faizini təşkil edib.

Hazırkı beynəlxalq siyasət dünyanı yeni iqtisadi böhrana təhrik edə bilər. "The Financial Times"-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə məşhur maliyyəçi, amerikalı milyarder Corc Soros bəyan edib. Onun sözlərinə görə, Avropa Birliyi qaçqınlar, birliyin parçalanması və sərt iqtisadi siyasət kimi üç ciddi problemə üzləşib.

"Avropa İttifaqı hazırda formalaşan böhran içərisindədir. Yanlış gedə biləcək hər şey yanlış getdi. Dünyanı dərin global iqtisadi böhran gözləyir" deyər, Soros bildirib.

O, həmçinin ABŞ-ın İrəlan nüvə razılaşmasını tərk etməsi və rüsumlarla bağlı yaranmış qeyri-müəyyənləşmənin başda Almaniyaya olmaqla, Avropa iqtisadiyyatına zərər verəcəyini düşünür. Amerikalı milyarderin bu açıqlamaları gündəmin əsas mövzularından birinə çevrilib. Sorosun sıradan bir şəxs olmadığı hər kəsə məlumdur. Bu şəxs bir sıra ölkələrdə həyata keçirilən inqilab sənaryolarının əsas müəlliflərindən biri olub.

Dünyadakı siyasi və iqtisadi proseslərin yönləndirilməsində də bu maliyyəçinin böyük rolu var. Amerikalı milyarderin dedikləri Azərbaycan istiqamətindən şərh edilir. Onun fikirlərinin real olacağı təqdirdə bütün dünyanı, o cümlədən Azərbaycanı kimi kiçik ölkələrin ciddi təhlükələrlə üz-üzə qalacağı vurğulanır.

Politoloq Nəzakət Məmmədova bildirdi ki, Soros hər şeydən əvvəl bir maliyyə nəhəngi, böyük spekulyantdır: "Onun bütün fəaliyyətinin, açıqlamalarının hər birinin arxasında ilk növbədə özünün maliyyə maraqları dayanır. Soros soyuq müharibənin son dövrlərində Şərqi Avropadakı "məxməri in-

Soros dünyanı yenidən qarışdırmaq istəyir

Ekspertlər "Dünyanı dərin global iqtisadi böhran gözləyir" deyən milyarderin bəyanatının pərdəarxasını şərh etdilər

qilabları", daha sonra Gürcüstan və Ukraynada "rəngli inqilabları" təşkil edən və maliyyələşdirən, habelə ABŞ-da seçki kampaniyalarında müəyyən siyasi qüvvələri dəstəkləyən şəxsdir. Soros öz milyardlarını maliyyə və qiymətli kağızlar bazarında spekulyant kimi qazanıb. Siyasi böhranlar maliyyə bazarlarındakı sabitliyi pozur, dollar, avro, funt sterlinq və başqa valyutaların qiyməti qalxıb enir və nəticədə belə adamlar milyardlarla dollar pul qazanır. Siyasi sistemin konfigurasi-

ya dəyişməsi, böhranlar Soros kimi global maliyyə elitasının nümayəndələri üçün çox əlverişlidir. Soros global maliyyə elitasının maraqlarına xidmət edən dünya iqtisadi və siyasi sisteminin olmasında maraqlıdır. Onun hər bir bəyanatına da məhz bu nöqtəyi-nəzərdən baxmaq doğru olar. Artıq onun doğma vətəni olan Macarıstan Sorosu qarşı təzyiqlərə baslayıb və bu səbəbdən o, öz təsisatlarını Berlinə köçürməli olub. Vergiləri o qədər yüksəldib ki, Soros bu addımı atmağa mə-

bur olub. Macarıstan miqrantlarının qəbul etmək istəməyən ölkədir. Soros isə bura öz QHT-ləri vasitəsilə qeyri-leqal miqrantları da gətirməyə çalışır. Görünür, bu addım da ona qarşı narazılığı artırır. Eləcə də İsrail Sorosun fəaliyyətini məhdudlaşdırır. Onu yəhudi dövlətinin əsaslarını sarsıtmaq cəhdlərində ittiham edir. Bütün bunlar onu göstərir ki, onun bəyanatları siyasi böhrana yol açmaq, bundan özünün də daxil olduğu global maliyyə imperiyalarının maraqları üçün istifadə etmək məqsədi güdür. Dünyada onsuz da siyasi və iqtisadi böhran var. Soruş bununla yeni bir nəşə kəşf etmir. O, sadəcə olaraq, bu prosesləri özünə sərf edən məcraya yönəltmək və bundan kar ilə çıxmaq üçün istifadə edir. Azərbaycana gəlincə, təbii ki, dünyada gedən proseslər bizə də təsirsiz ötüşmür. Ancaq Azərbaycan Sorosun oyunlarını çoxdan başa düşərək əks tədbirlər görüb. Düşünürəm ki, onun burada əsaslı dayaqları var".

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı ekspert Fikrət Yusifov

hesab edir ki, "dünyanı dərin iqtisadi böhran gözləyir" deyəndə Soros ilk növbədə yaxın Şərqdəki qarşılıqların genişlənməsinə işarə edir: "Bu vəziyyətə Sorosun necə qiymət verməsindən əvvəl olmaqla, yaxın Şərqdəki durum dünya bazarlarında neftin qiymətlərinə də və bütövlükdə dünya iqtisadiyyatının durumuna artıq neçə vaxtdır ki, təsir edir. Son hadisələr isə vəziyyəti bir qədər də gərginləşdirir. Amerika Birləşmiş Ştatlarının İrəlanla olan nüvə sazişindən çıxması, İrəna qarşı sanksiyaların bərpa edilməsi və yeni sanksiyaların gündəmə gətirilməsi vəziyyəti bir qədər də gərginləşdirir. Əgər ABŞ-İrən qarşılıqları hərbi münaqişəyə çevrilərsə, İrəna qonşu olan bütün ölkələrin iqtisadiyyatı itkilərə məruz qalacaq. Eyni zamanda dünya iqtisadiyyatı bütövlükdə müəyyən geriləmələrlə üzləşəcək. İrəna ABŞ arasında hərbi münaqişə baş verərsə, bu

halda Azərbaycan və digər qonşu ölkələrin iqtisadiyyatı daha çox itkilərə məruz qala bilər. Qalan bütün hallarda bizim iqtisadiyyatın hər hansı bir ciddi itkilərlə üzləşməsi az inandırıcıdır. Corc Soros dünyanın ən zəngin adamlarından biridir. Lakin başqa zəngin insanlardan onu fərqləndirən bir çox cəhətlər var. Bu adam pul qazanmağın ən çirkin üsullarından istifadə etməkdən heç vaxt çəkinmir. Soros məmnuniyyətlə başqa ölkələrin daxili işlərinə müdaxilə edib, orada öz istəklərini reallaşdırmağa çalışır. O, "narıncı inqilabları" təşkil edib, onları maliyyələşdirməklə ilk baxışda inqilab edilən ölkədə demokratik dəyərlərin bərpası üçün çalışır. Əgər Sorosun reallaşdırmağa çalışdığı şeylər demokratik dəyərlərin bərpası üçün çalışırsa, İrəna qonşu olan bütün ölkələrin iqtisadiyyatı itkilərə məruz qalacaq. Eyni zamanda dünya iqtisadiyyatı bütövlükdə müəyyən geriləmələrlə üzləşəcək. İrəna ABŞ arasında hərbi münaqişə baş verərsə, bu

Q Cavanshir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Sülh Platforması yenidən gündəmdə: ermənilər Bakını gəzir...

Qarabağ konfliktini ilə bağlı Vətəndaş Sülh Platforması gündəmə gəlib. Belə ki, bu günlərdə Azərbaycanda doğulmuş ermənilər Bakıya səfər ediblər. Qurumun mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, səfər Platformanın dəstəyi ilə baş tutub.

Ermənilər Eduard Bağıryan və Erik Xaçaturyan Bakını gəzib, fotolar çəkdiriblər. "Turan" agentliyinin məlumatına görə, Bağıryan Moskvada yaşayır, hazırda ehtiyatda olan zabitdir. Bağıryan Qarabağ münaqişəsinin başladığı zamandan etibarən ilk dəfə Bakıya gəlib. O, Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsinin həllini yalnız belə canlı təmaslarda görür və Ermənistan da Azərbaycandakı kimi müxtəlif millətlərdən olan sadə insanların ünsiyyətinə kömək edən ictimai təşkilat yaradılmasını istəyir. Bağıryan hesab edir ki, bu problemin hərbi və diplomatik həlli yoxdur, çıxış yalnız

Mübariz Əhmədov: "Proses Azərbaycana regional kontekstdə çox müsbət təsirlər göstərir"

Bakı və Yerevan tərəfindən qarşılıqlı güzəştlərdədir.

Peterburqda yaşayan Erik Xaçaturyan isə son üç ildə Plat-

Akif Nağı: "Müəyyən müddət sonra həmin adamlardan Azərbaycana qarşı istifadə olunacaq"

formanın dəvəti ilə iki dəfə Bakıda olub. Bu müddət ərzində keçmiş qonşuları ilə görüşüb, onlara köhnə fotosəkil göstərilib,

Erik bu şəkildə özünü görüb.

"Yeni Müsavat"-a danışan politoloq Mübariz Əhmədov bildirdi ki, bu proseslərdə rəsmi Bakının mövqeyi çox düzgündür: "Çünki hazırda Azərbaycan-Ermənistan münaqişələri təkcə bu iki dövlətə aid məsələ deyil. Münaqişənin tənzimlənməsinin yubanması münaqişəyə baxışda ecaib tendensiyalar yaradıb. Məsələn, bizim ilə qonşu dövlətimiz var ki, Ermənistan xüsusi qaydada yardım edir. Yaxın zamanlarda gördük ki, qonşularımızdan biri olan İrən Ermənistan 165 dollara qaz təklif etdi. Bu, start qiyməti idi. Yeri gəlsə hələ bundan da aşağı qiymətlə sata bilərlər. Eləcə də Gürcüstanda erməni və azərbaycanlı icması var. Gürcüstan rəsmiləri, o cümlədən oradakı ictimai-siyasi mühit həttə erməniləri və azərbaycanlıları qan düşməni kimi təqdim edirlər. Bu fikri digər dövlətlərə də yayırlar. Belə vəziyyət Azərbaycanın regional siyasətinə əngəl törədir. Gürcüstan çalışır ki, Ermənistanı özünə tərəf çəksin. Deməli, ermənilərlə azərbaycanlılar arasındakı düşmənçilik, ən azından Qarabağ münaqişəsinin yubanması istiqamətində istifadə olunur. Bununla da həmin dövlətlər dolayısi ilə Azərbaycanın regional inkişafı

längidirlər. Demək istəyirəm ki, bu gün iki xalq arasındakı münasibətlər 20-25 il bundan öncəki münasibətlərdən köklü surətdə fərqlidir və dəyişiklik də geosiyasi məsələlərə təsir edir. Ona görə də düşünürəm ki, bu cür məsələləri hökmən diqqətdə saxlamalıyıq".

Ekspertə görə, 100 erməninin Bakıya gəlməsi ilə bir şey dəyişilən deyil: "Problem bununla həll olunmaz. Bakıda keçirilən beynəlxalq konfransın Azərbaycan tərəfindən koordinasiya olduğu zaman 60 erməni gətirmişdim. Onlardan 20-si Dağlıq Qarabağ erməni nümayəndəsi, qalanları isə Ermənistandan gələnler olub. Ona görə deyirəm ki, fərdi ermənilərin gəlməsi konfliktin tənzimlənməsində ciddi dəyişiklik yaratmayacaq. Lakin qeyd etdiyimiz kimi, bu, Azərbaycana regional kontekstdə çox müsbət təsirlər göstərir. Ermənistandakı "məxməri inqilab" Dağlıq Qarabağdan başlayıb. Bu dəqiqə də Sərkisyan ailəsi ilə birlikdə, eləcə də Ermənistanın keçmiş baş naziri Dağlıq Qarabağdadır. Dağlıq Qarabağ erməniləri hədsiz narazıdır və bunun da kökündə dayanan məsələlərdən biri Azərbaycanla əlaqələr məsələsidir. Onlar əvvəllər düşünürdülər ki, Ermənistan Azərbaycanı əzə biləcək. Ancaq indi görürük ki, bu, belə deyil və Azərbaycan istənilən halda problemi hərbi yolla həll edə biləcək. Buna görə də Dağlıq Qarabağ erməniləri fiziki təhlükəsizlikləri baxımından qorxurlar. Bunun üçün də münasibətlərin normalaşmasını

istəyirlər. Rəsmi Bakı 2-3 erməni gətirir, Qarabağ erməniləri deyir ki, əgər azərbaycanlılar ermənilərlə düşməndirsə, bu ermənilər Bakıda necə rahat gəzirlər? O mənada indiki addımlar həm geosiyasi, həm regional, həm də Dağlıq Qarabağ münaqişəsi baxımından çox faydalıdır".

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı isə Sülh Platformasının Azərbaycanın maraqlarına cavab vermədiyini düşünür: "Hesab edirik ki, bu, çox təhlükəli tendensiyadır. Hələ proses başlayan zaman biz buna etiraz etmişdik. Təəssüf ki, bizə qarşı həmin zaman təzyiqlər olmuşdu. Məsələ ətrafında xeyli diskussiyalar aparıldı. Bildirdilər ki, bu, Azərbaycanın xeyrinədir. Ancaq biz belə düşünürük. Bu cür proses nəticəsində Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, ermənilərin vəhşilikləri yaddan çıxa bilər. Bu cür adamlar bura yerləşdiklə ermənilər Azərbaycanda casus şəbəkəsini formalaşdırırlar. Müəyyən müddət sonra həmin adamlardan Azərbaycana qarşı istifadə olunacaq. Bu gün ki-məsə qaribə gələ bilər. Ancaq belə məsələlərə soyuq yanaşmağın ağırlığını sovet dövründə çox çəkmişik. Üçüncü təhlükə də ondan ibarətdir ki, müəyyən məqamda Ermənistan xüsusi xidmət orqanları bizə qarşı istifadə edə bilərlər. Azərbaycan cəmiyyəti normalda ermənilərə nifrətlə yanaşmalıdır. Cəmiyyətdə hələ bir eforiya var ki, bu proses Azərbaycanın xeyrinədir. Ona görə də hələ ki biz də prosesi kənardan izləyirik".

Q Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

2018

-ci ilin 5-ci ayı da arxada qaldı. Əfsus ki, may da Dağlıq Qarabağ konfliktinin həlli baxımından itirilmiş fürsət ayları sırasına daxil oldu. Bu harasıdır, ötən ay münaqişənin faktiki şəkildə daha təhlükəli məcrada inkişafının əsası qoyuldu. Söhbət işğalçı Ermənistanda gerçəkləşən hakimiyyət çevrilişinin doğurduğu təhlükəli perspektivdən gedir.

Bu ay ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin regiona səfəri gözlənilir. Məlumatlara görə, onlar yalnız Ermənistana baş çəkməyi planlaşdırırlar. Bu da növbəti səfərin əsas özelliği sayıla bilər. Ola bilsin, bu, həmsədrlər tərəfindən doğru yanaşmadır. Çünki Nikol Paşinyan küçə etirazları nəticəsində baş nazir olandan sonra Dağlıq Qarabağ mövzusunda bir sıra sərsəm və populist açıqlamalar verib.

Bu açıqlamaların hamısı onsuz da iki ildir dalanda olan sülh prosesini daha da qəlizə salıb və müharibə riskin artırıb. Onun Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimi danışıqlara qoşmaqla bağlı tələbi, Ermənistanın münaqişə tərəfi olmadığı haqda sayıqlaması da o sıradadır. Hətta Nikol Paşinyanın sələfləri belə iddialarda olmayıb.

Məsələn, keçmiş prezident və baş nazir Serj Sarkisyan Ermənistanın münaqişə tərəfi olduğunu gizlətmirdi və bildirirdi ki, Dağlıq Qarabağ erməniləri sülh anlaşmasının son mərhələsində danışıqlara qoşulmalıdır. Ümid edək ki, həmsədrlər "yuxandan gədən" Paşinyana "göydən yerə" endirəcək, başına ağıl qoyacaqlar.

Bunu ən əvvəl münaqişə zonasında Paşinyanın baş nazir olması ilə xeyli artmış müharibə riski dikte edir. Hər necə olmasa, əsas vasitəçi dövlətlər - Rusiya və ABŞ yeni və dağıdıcı müharibədə maraqlı deyil.

"Xatırladım ki, Nikol Paşinyanı Qarabağın müstəqilliyinin tanınmasını və ya Ermənistanla birləşdirilməsini tələb

Qarabağda daha bir erməni əsgəri öldü

Azərbaycanın işğal altındakı Dağlıq Qarabağ ərazisində erməni hərbiçisi öldü. Musavat.com Ermənistan KİV-nə istinadən xəbər verir ki, 1992-ci il təvəllüdü Suren Ayvazyan yol qəzası zamanı aldığı xəsarətlər nəticəsində keçinib.

Hadisənin ötən gün axşam saatlarında baş verdiyi bildirilir. Suren Ayvazyanın təmas xəttinin şimal istiqamətindəki hərbi hissələrdən birində xidmət etdiyi deyilir.

Ermənistanda hakimiyyət çevrilişi

sülhü əlçatmaz edib - təhlükə

Minsk Qrupu həmsədrlərinin regiona budəfəki səfəri Qarabağ danışıqlarını xilas edə biləcəkmə? **Rusiyalı politoloq:** "90-cı illərin qanlı olaylarının təkrarlanma ehtimalı kəskin şəkildə artıb..."

edən Daşnaksütyun Partiyası və digər radikal qüvvələr dəstəkləyib. Ona görə də düşünürəm ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında 1990-cı illərin qanlı hadisələrinin təkrarlanma ehtimalı kəskin şəkildə artıb". Bu fikir Qarabağ məsələsində ədalətli yaşaması ilə fərqlənən Rusiyanın tanınmış jurnalisti və siyasi şərhçisi Maksim Şevçenkoya məxsusdur.

Onun sözlərinə görə, Paşinyanın ciddi şəkildə Qarabağ məsələsinə "stavka" eləməsi, Sarkisyanı və komandasını Qarabağ məsələsinin həllini tormozlamaqda suçlaması nəticəsində Ermənistanda millətçilik və hərbi əhval-ruhiyyə yenidən alovlanıb: "Bu baxımdan onların Xankəndində bəzi təxribatçı tədbirlər keçirməsi təsadüfi deyildi. Ona görə də Ermənistanla Azərbaycan arasında növbəti hərbi qarşıdurma ehtimalını yüksək qiymətləndirirəm".

Təhlilçi 2016-cı ilin aprel müharibəsindən də danışıb. "2016-cı ilin aprel hadisələri zamanı hər ölkə öz məsələsini həll edirdi. Azərbaycanlılar müzəffər hərbi hücumlar həyata keçirməyə qadir olduqlarını göstərdilər, ermənilər əhalini səfərbər etdilər, Rusiya isə özünü sülhməramlı ki-

mi təqdim etməyə çalışdı. İndi isə vəziyyət başqadır, müharibə ehtimalı yüksəkdir. Ehtimal hələ yüz faiz müharibənin olacağı demək deyil, amma təhlükəlidir. Gəlin bir anlıq təsəvvür edək ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında hərbi əməliyyatlar yenidən alovlanıb. Bu, regionda situasiyanın tamamilə dəyişməsi demək olacaq, Rusiya-Türkiyə ittifaqını darmağın edəcək. Çünki müharibə başlayacağı təqdirdə Türkiyə təbii ki, qardaş Azərbaycanın yanında olacaq və istisna olunmur ki, bu müharibəyə qoşulacaq. Rusiyanın isə kimin yanında olacağı bəllidir. Ona görə də bu müharibə heç kimə lazım deyil. Düşünürəm ki, Rusiya da, Türkiyə də müharibənin baş verməməsi üçün əlindən gələni edəcək, həm Bakıya, həm də İrəvana təzyiq göstərməyə çalışacaq", - deyir o ehtimal edib.

Şevçenko bir məsələni xüsusi qeyd edib: "Erməni millətçiliyi olduqca təhlükəli və radikal bir şeydir. Ermənistan da dəyişməz mövqeli qruplar çoxdur. Onlar indiyədək baş verməmiş bu qədər tarixi hadisələrə baxmayaraq, heç bir dialoqa qadir deyillər. Qadir olmaları yeganə şey erməni

xalqının qarşısına qoyduqları hansısa utopik irqi və ya etnik "hədəflər"dir. Ümid etmək istəyirəm ki, bu qruplar sıxışdırılıb ikinci plana keçiriləcək".

"Təəssüflər olsun ki, Ermənistan tərəfi sülhə hazır deyil. Çünki Ermənistanda hakimiyyətə gələn qüvvələr hələ hakimiyyətə tam şəkildə yiyələnməyiblər. Digər tərəfdən, hakimiyyətə gələn yeni qüvvələr öz siyasətlərinə populist bəyanatlarla başlayıblar. Bu baxımdan inanmıram ki, onların mövqeyi həqiqətə və ya real vəziyyətə uyğun olacaq". Bu sözləri axar.az-a sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov deyib.

Onun sözlərinə görə, danışıqlar prosesi artıq çoxdandır ki, Ermənistan tərəfindən siyasi səhnəcik kimi istifadə olunur: "Biz dəfələrlə bunun şahidi olmuşuq. Bəzi qüvvələr danışıqların imitasiyasının davam olunmasında maraqlıdır. İmitasiya da əsasən Rusiya XİN-in xətti ilə həyata keçirilir. Son zamanlar Tramp administrasiyası Qarabağa dair müxtəlif bəyanatlar verib. Hiss olunur ki, vəziyyət dəyişib. Əvvəllər hətta belə bəyanatlar səslənirdi ki, Rusiya və ABŞ arasında bu mövzuya aid fikirlər eynidir. Əs- lində buna inanmırdıq. Daha

sonra ara bir qədər sakitləşdi və həmin dövrdə Tramp administrasiyası xarici məsələlərlə bağlı yeni mövqelər formalaşdırmağa başladı. Görünür, Dağlıq Qarabağ məsələsinə növbə indi çatıb. İlk növbədə ABŞ dövlət katibinin bəyanatında, daha sonra isə Trampın Azərbaycan prezidentinə göndərdiyi məktubda Qarabağ məsələsinin yaxın vaxtlarda həllinin vacibliyini qeyd edildi".

Politoloq hesab edir ki, bu baxımdan ABŞ-ın fəallaşması digər həmsədrlərə bir signal olacaq. "Ona görə ki, artıq onların da real mövqə göstərməsinin zamanı gəlib çatıb. Bu fonda Qarabağ mövzusu ilə bağlı Qərblə Rusiya arasında rəqabətin artacağını istisna etməm", - deyir sabiq diplomat əlavə edib.

Ancaq bir məsələ də var: bütün hallarda vəziyyətin yaxşıya dəyişməsi Ermənistanı konstruktiv mövqeyə məcbur etməkdən keçir. Ermənistanın yeni rəhbərliyi isə hazırda eyforik ovqatdadır və əhalini də eyni ovqata kökləməkdədir. Bununla da sülh, faktiki, əlçatmaz olub. Minsk Qrupu həmsədrləri bu qorxulu vəziyyəti yaxşıya dəyişə biləcəklərmi? Bir azca gözleyək.

Ömürlük məhkumların əfv olunması xahiş edildi

128 nəfərə tətbiq edilən ömürlük cəza hüquqi baxımdan öz qüvvəsini itirib

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının (QAT) sədri, Ömürlük Məhbusların Hüquqlarını Müdafiə Komitəsinin rəhbəri Akif Nağı əfv və amnistiya təşəbbüsləri zamanı ömürlük məhbusların da diqqətdə saxlanılması xahişi ilə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə, birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya müraciət edib.

Modern.az-ın məlumatına görə, müraciətlərdə göstərilir: "Son əfv sərəncamında ömürlük məhbusların nəzərə alınmaması ilə bağlı Sizə müraciət edirik. Biz bu əfv sərəncamını növbəti humanist addım kimi dəyərləndirir, vacib təşəbbüs hesab edir, azadlığa çıxanlara, onların yaxınlarına gözləyini veririk. Hamımız böyük ümidlə gözləyirdik ki, sərəncam ömürlük məhbuslara da şamil ediləcək.

Biz bir daha ömürlük məhbuslarla bağlı məsələni Sizin diqqətinizə çatdırmağı özümüzdə borc bilirik. Onların içərisində Qarabağ müharibəsində fədakarlıqla vuruşan OMON-çular və digər döyüşçülər, Qarabağa gedib partizan müharibəsi aparmaq istəyən gənc oğlan var, əksəriyyəti 20 ildən çoxdur ki, həbsdədir, xəstədir, ailə vəziyyətləri ağırdır. Onların bu vəziyyətinin nəzərə alınmasını Sizdən xahiş edirik.

1998-ci ildə güllələnmə cəzasından ömürlük həbs cəzasına keçirilən məhbusların məsələsini xüsusi qeyd etmək istəyirik. Onlar Azərbaycan Respublikasında ölüm cəzasının ləğvi ilə əlaqədar Milli Məclisin qəbul etdiyi 10 fevral 1998-ci il tarixli qanunun 4-cü bəndi ilə, qeyri-məhkəmə qaydasında, kütləvi şəkildə qanunsuz olaraq ömürlük həbs cəzasına məhkum olunublar. Həmin qanunun 4-cü bəndində qeyd edilir ki, "Bu qanun qüvvəyə mindiyi gündə ölüm cəzasına məhkum olmuş şəxslərin cəzası ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzası ilə əvəz edilsin".

Xatırladıq ki, adçıqılın qanun 21 fevral 1998-ci ildə, yeni 11 gündən sonra qüvvəyə minib. Elə həmin gündən etibarən avtomatik olaraq 128 nəfərə tətbiq edilən ömürlük cəza hüquqi baxımdan öz qüvvəsini itirib. Bu günə kimi onların ömürlük məhkum olunduğuna dair nə bir müvafiq qanun, nə də bir məhkəmə qərarı var. Ölkəmizdə ölüm cəzasının ləğvi ilə əlaqədar mətbuat və informasiya orqanları nümayəndələri qarşısında çıxış edən mərhum prezident Heydər Əliyev bəyan edib ki, "...ölüm hökmünə məhkum olunmuş insanların cəzası müvafiq qaydada uzunmüddətli cəzalarla əvəz edilə bilər" ("Azərbaycan" qəzeti, 23.01.1998-ci il)".

Müraciətdə bildirilib ki, bu günə kimi 128 məhkumdan yalnız 74 nəfəri sağ qalıb. "Ölüm cəzasından qat-qat ağır olan ömürlük cəza bir çox məhkumun həyatına son qoyub. Hazırda sağ qalanların bir qisminin yaşı 70-i ötür, çox bir qismi isə ağır xəstədir və cəzalarının 20 ildən çox hissəsini çəkiblər...

... Sizdən çox xahiş edirik ki, ədalət naminə onların və digər ömürlük məhbusların əfv olunması üçün təşəbbüs edəsiniz".

1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə hakim Elçin Məmmədovun sədrliyi ilə tanınmış iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənovun barəsində absurd bir xüsusi qərar qərar çıxarılib.

Təcrübəli hüquqşünas Əkrəm Həsənov ləğv edilmiş "Bank Standard"ın 82 əmanətçisinin nümayəndəsi olaraq Mərkəzi Bank və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasını məhkəməyə verib.

İddianın mahiyyəti də budur ki, 82 vətəndaşa bu 2 qurumun səhlənkərligi üzündən böyük ziyan dəyib və həmin ziyan tutulub əmanətçilərə qaytarılmalıdır. İddia onunla əsaslandırılır ki, 10 il ərzində hər il "Bank Standard"da yoxlama aparılıb, müvafiq aktlar tərtib olunub və işlərin qaydasında getdiyini əksini tapıb. Bank ləğv olunanda isə məlum olub ki, əslində əmanətçilərin "Bank Standard" etibar etdiyi əmanətləri sağa-sola xərclənib, heç bir girov təminatı olmadan kredit şəkildə verilib. Odur ki, əmanətlər batıb. Bu gün 82 əmanətçinin bankın müflisləşməsində təqsirli olan şəxslərə qarşı 1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə və Nəsimi Rayon Məhkəməsinə 6 kollektiv iddiası var. İddiada təqsirkarlardan vurulan zərərin əvəzi - 47 milyon 500 min dollardan (81 milyon manat) çox məbləğin ödənilməsi tələb olunur.

Mətbuatda bu qalmaqalı məhkəmə çekişməsi haqda məlumat yayılıb. Mənbəyi bilinməyən məlumatlarda Əkrəm Həsənovun hərəkətlərində cinayət əlamətlərinin aşkar olunması ilə bağlı xüsusi qərar qəbul edilməsi və məsələnin baxılması üçün prokurorluğa göndərildiyi bildirilir.

Əkrəm Həsənov "Yeni Müsavat"a deyib ki, 1 həftə əvvəl keçirilən prosesdə hakim Elçin Məmmədov belə bir qərar qəbul edildiyini elan edib. Amma həmin qərar qərar hüquqşünasın özünə verilmədiyindən, o, bu barədə ictimaiyyətə hər hansı bir açıqlama verməyib: "Dünən (30 may-red.) mətbuatda bu haqda xəbərlər yayıldı. Mən də hakim Elçin Məmmədovun köməkçisi ilə əlaqə saxladım, qərarın bizə verilməsini istədim. Köməkçi dedi ki, qərar hazır deyil. Mənə maraqlı olan da budur ki, hazır olmayan qərar haqda məlumat birdən-birə mətbuata necə çıxıb?

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası iddia edir ki, guya bankın ləğv olunması haqda sənədləri iddia ərizələrinə əlavə etməklə bank siri olan məlumatları yaymışam. Guya bu əməldə Cinayət Məcəlləsinin 202.1-ci maddəsində kommersiya və ya bank siri təşkil edən məlumatların yayılması; yeni kom-

ditlər də verib. Qanuna görə, ildə 1 dəfə olmaqla, audit şirkəti bankı yoxlamalıdır. "Bank Standard"ın son 2 ilində audit olmayıb. Audit şirkəti Mərkəzi Banka 3 dəfə məktub yazıb və bildirib ki, "Bank Standard" audit aparılmasına imkan vermir. Lakin Mərkəzi Bank heç bir tədbir görməyib. Hakim Elçin Məmmədov Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına qarşı iddia baxılmasını

Tanınmış hüquqşünas barəsində çıxarılan xüsusi qərardaddan danışdı

Əkrəm Həsənov: "Olmayan bir bankın hansı sirrini yaymaq olar?"

mersiya və ya bank siri təşkil edən məlumatların yayılması həmin məlumatları yayma, onlardan qanunsuz olaraq istifadə etmə məqsədi ilə sənədləri oğurlamaqla, satın almaqla və ya hədələməklə, habelə digər qanunsuz üsulla törədilməsi əməlinin tərkibi var.

Biz bu 6 iddianı Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin təsdiq etdiyi və Ali Məhkəmənin qüvvədə saxladığı "Bank Standard"ın ləğv planı əsasında vermişik. Həmin ləğv planını da mənə Bakı Apelyasiya Məhkəməsi təqdim edib və mən həmin ləğv planının surətini 6 kollektiv iddiaya əlavə etmişəm. İndi də palata deyir ki, həmin ləğv planında bank siri təşkil edən məlumatlar olub və iddiaçıları həmin sənədlə tanış etmişəm. Bunu bank siri hesab edirlər. Əslində isə "Bank Standard"ın lisenziyası 2 il əvvəl geri çağırılıb. Yeni olmayan bir bankın hansı sirrini yaymaq olar? Bu qədər absurd iddia gözləməyirdim.

Digər tərəfdən, "Bank Standard" bu gün fealiyyətdə

olsaydı belə, mən həmin sənədi məhkəməyə təqdim etməklə bank siri yayma bilməzdim. O səbəbdən ki, həmin sənədi mən qanunsuz yolla, gizli yolla, oğurlamaqla əldə etməmişəm. Absurd həm də odur ki, palata iddiasında yazır ki, həmin sənədi mənə məhkəmədən təqdim ediblər! Mən də deyirəm ki, həmin sənədi mənə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə təqdim ediblər. Hətta bank siri olsaydı belə, təsdiqlənir ki, mən həmin sənədi qanuni yolla əldə etmişəm! Bunu biliblə-bilə iddia qaldırmaq, iddiada da bunu yazıb məhkəməyə təqdim etmək absurddur.

Ali Məhkəmə "Bank Standard"da özbaşnalıqların olmasını təsdiqləyib. Yəni 10 ildən çox müddətdə təminatlı kreditlər veriblər, Mərkəzi Bankın qaydalarını, Azərbaycan qanunlarını pozmaqla necə gəldi, qanunları kobud şəkildə pozmaqla pulları ona-buna veriblər. Mərkəzi Bank 10 il ərzində ildə bir dəfə olmaqla "Bank Standard"ı yoxlayıb. Üstəlik, Mərkəzi Bank "Bank Standard"da kre-

mümkünsüz sayıb. Bu absurd qərar belə əsaslandırılıb ki, guya biz əvvəlcə Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına müraciət etməli, nəzəri-nə hansı qanunsuz işləri gördüyünü çatdırmalı və vurduğu ziyanı ödəməsini tələb etməli iddik. Palata tələbimizi rədd edəndən sonra məhkəməyə müraciət edə bilərdik. Hakim belə bir qaydanın İnzibati Prosesual Məcəllədə olmadığını demişdim. Məhkəməyə müraciət etmək hüququmuzun olduğunu hakim nəzəri-nə çatdırmışdım. Buna baxmayaraq, qərar verdi ki, işə baxıla bilməz".

Tanınmış hüquqşünas deyir ki, İnzibati Prosesual Məcəllədə, ümumiyyətlə, xüsusi qərar qərar anlayışı yoxdur: "Barəmdə isə İnzibati Prosesual Məcəlləyə istinad olunan xüsusi qərar qərar çıxarılib. Hakim Elçin Məmmədov barəmdə xüsusi qərar qərar çıxardığı prosesdə əvvəlcə elan etdi ki, iddiamıza baxıla bilməz. Ardınca barəmdə xüsusi qərar qərar çıxarıldığını elan etdi. Əslində isə hakim Elçin Məmmədov iddiaya baxıla bilməməsi haqda qərarını elan etdiyi an məhkəmə bitmiş hesab olunur. Bundan sonra hakim barəmdə xüsusi qərar qərar çıxarması qanuni deyil".

Əkrəm Həsənov Azərbaycan məhkəmələrində iddialarının təmin edilməyəcəyi təqdirdə əmanətçilərin Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə şikayət edəceyini açıqlayıb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Xalq şairi, VHP sədri, sabiq millət vəkili Sabir Rüstəmxanlı Yardımlı rayonunda təhsil aldığı orta məktəbdə şagirdlərlə görüş keçirmək istəyərkən rayonun icra başçısı Ayaz Əsgərovun qadağası ilə üzləşib. Öncədən görüş müvafiq qurumlarla, eləcə də icra başçısı ilə razılaşdırılsa da, son anda başçının əmri ilə ona məktəbə daxil olmasına icazə verilməyib. Yalnız Prezident Aparatının və Təhsil Nazirliyinin müdaxiləsindən sonra görüş baş tutub.

Xalq şairi özünə qarşı edilən bu hərəkəti hörmətsizlik kimi qiymətləndirərək, sosial şəbəkədə bu haqda etirazını bildirib.

Xalq şairi qəzetimizə açıqlamasında ona qarşı edilən haqsızlığa bir daha etirazını bildirdi: "Mən öz oxuduğum məktəbə şagirdlərlə görüşə getmişdim, öncədən icra başçısına zəng edib məlumat da vermişdim. Ayaz Əsgərov mənə telefonda dedi ki, gəlin, burada danışırıq, heç bir problem yoxdur. Daha sonra bildirdi ki, gerek Təhsil Şöbəsinin müdiri bununla bağlı Təhsil Nazirliyindən icazə alsın. Təbii, Təhsil Nazirliyinin yerli şöbələrə belə bir tələbi ola bilər ki, məktəbə kimlərsə gələndə onlarla razılaşdırılsın. Bunu ona görə edirlər ki, müəyyən jurnalistlər, tanınmamış şairlər, yazıçılar, dini qurumların nümayəndələri gədir və aydın məsələdir ki, hər kəsi şagirdlərlə görüşə buraxmaq olmaz. Ancaq mən bu məktəbi bitirmişəm, 25 illik deputat fəaliyyəti dövrümün 15 ilini Yardımlının millət vəkili olmuşam. Mənim adım o şagirdlərin dərsliklərində var. İcra başçısı bütün bunlara rəğmən, mənə

Sabir Rüstəmxanlı icra başçısı ilə qalmaqaldan danışdı

"Şeirləri dərsliklərdə olan xalq şairinin şagirdlərlə görüşü necə yasaqlana bilər?!"

Bakıda ikən etirazını bildirmir, "gəl" deyir. Daha sonra Yardımlıya gedib öncədən onunla görüşmüşəm... Bəhanə gətirdi ki, gerek Təhsil Şöbəsi Təhsil Nazirliyi ilə bu görüşü razılaşdırın. Sonra bəlli oldu ki, Təhsil Şöbəsinin müdiri Lənkərana müşavirəyə gedib, məktəbin direktoru

da yerində yoxdur, başçı da mənimlə danışdıqdan sonra telefonu söndürüb. Bütün bunlar mənim görüşümə mane olmaq üçün idi".

S.Rüstəmxanlıın sözlərinə görə, ötən illər ərzində tək məktəbin deyil, ümumilikdə rayonun təhsil uğurlu-

rında geriləmə baş verib: "Məktəbdə gördüklərim ürəyimi ağrıtdı. Artıq nə məktəb, nə də müəllimlər əvvəlki kimi deyil. Müəllimlərə tapşırıq vermişdilər ki, görüş keçirmək olmaz, onlar da nə edəcəklərini bilmədən mənim üzümə baxırdılar. Müəllimlər görüşü təşkil etməyə cəhd etsələr də, ardıcıl zənglər gəlirdi ki, olmaz... Sanki tərxi-batçı bir insan məktəbə gəlib. Halbuki bu görüşün uşaqlar üçün əhəmiyyəti çox böyükdür. Nəhayət, icra başçısı ilə əlaqə yaratmağa nail oldum və ona sözümdə dedim, bildirdim ki, sən bunu etməyə haqqın yoxdur. Bundan sonra Prezident Aparatına zəng edib məlumat verdim, onlar bir neçə dəqiqə ərzində Təhsil Nazirliyinin də iş-tiraki ilə bu məsələni həll etdilər. Yalnız bundan sonra icra başçısının müavini gəldi ki, görüş yüksək səviyyədə keçməlidir və s. Bu nə demək idi? Necə oldu ki, 5 dəqiqəyə hər şey dayışdı?"

Əgər Prezident Aparatı mənim xahişimi bir neçə dəqiqəyə həll etsə, o zaman bu qadağanı qoyan kimdir? Ölkənin müstəqillik aktında imzası olan, xalq şairi adını daşıyan bir insan nə üçün məktəblərə gedə bilməz?"

Sabiq millət vəkili bu cür münasibəti özünə qarşı təhqir kimi qiymətləndirdi: "İcra başçısının nə haqqı var ki, mənə təhqir etsin?! Bu insanın rayondan xəbəri yoxdur, heç bir ciddi iş görmür, oturduğu kabinetdən belə bir görüşə mane olmaq istəyirmiş. Mən ona da təklif etdim ki, özü, ya müavini, ya da təhlülsüzlik orqanlarından hansısa nümayəndə gəlsin görüşdə otursun və görsün ki, biz şagirdlərlə nədən danışırıq. Görüşümüz müstəqilliyə həsr olunmuşdu, Azərbaycanın müstə-

qillik tarixindən, təhsildən danışırıq".

Xalq şairi hesab edir ki, icra başçısının görüşə mane olmaq istəməsinin əsas səbəbi baş verən neqativ halları gizlətmək olub: "Biz bilirlik ki, müəllimlərin, şair və yazıçıların orta məktəblərə gedib görüş keçirməsi o şagirdlərin zehində silinməz izlər buraxır, onların kitaba, ədəbiyyata marağını artırır. Əksinə, məktəb özü xahiş etməlidir ki, biz şagirdlərin görüşünə gedək. Mən 300 kilometr yol getmişəm, bunu dəyərləndirmək əvəzinə, tərbiyəsiz şəkildə mənim önümü kəsirlər. Bu, şagirdlərə də, müəllimlərə də çox pis təsir etdi. İcra başçısı kimi kimdən qoruyur, mənim məktəbimi, mənim rayonumu mənəndən qoruyur? Bu dövlət quranlardan biri də mənəm, sən bu dövlət mənəndənmi qoruyursan?"

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat"

Menderesin edamı-Türkiyə siyasətinin tükənməyən qovğası

Seçki kampaniyasında AKP və CHP arasında qarşılıqlı ittihamlara səbəb olan sabiq baş nazirin hekayəsi

Türkiyədə demək olar ki, hər seçki kampaniyasında baş nazir olmuş Adnan Menderesin edamı mövzusu AKP və CHP arasında qarşılıqlı ittihamlara səbəb olur. Hazırda seçki kampaniyasının ən qızgın dövrüdür və namizədlər, xüsusən də seçkilərin favoriti hesab olunan hazırkı prezident Rəcəb Tayyib Ərdöğan və CHP-nin namizədi Məhərrəm İncə arasında qarşılıqlı ittihamlar var.

Ərdöğan növbəti dəfə sabiq baş nazir Adnan Menderesin edamına görə CHP-ni ittiham edib. Seçki mitinqində çıxış edən Ərdöğan bildirib ki, mərhum baş nazir Menderes xalqa xidmətlərinə baxmayaraq bəzi qüvvələr xaricdən də dəstək alaraq onu devirib və edam edib. Ərdöğan deyib ki, Menderesə edam qərarı verən düşüncə indiki CHP düşüncəsidir, dəyişiklik yoxdur.

Türkiyədə İkinci Dünya müharibəsindən sonra başlayan yumşalma dövründə seçkilərdə qalib gələrək hökumət quran Adnan Menderes 1950-60-cı illərdə ölkəni idarə edib. Ancaq 1960-cı il mayın 27-də baş verən hərbi çevriliş nəticəsində devrilən baş nazir Menderes həbs olunub və 9 aylıq mühakimədən sonra 1961-ci ildə İmralı

adasında edam edilib. Bu hadisə müasir Türkiyə tarixində böyük bir təsir yaradıb.

Rəsmi sənədlərdə Əli Adnan Ertəkin Menderes olaraq keçən Adnan Menderes 1899-cu ildə Türkiyənin Aydın vilayətində anadan olub. Hərbi təhsil alıb, xəstəlik səbəbindən Birinci Dünya savaşına qatılmısa da, İstiqlal savaşında iştirak edib və savaşda göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə "İstiqlal" medalına layiq görülüb. 1929-cu ildə İzmirdə nüfuzlu ailədən olan Evliyazadə Fatma Berinlə ailə qurub, Yüksəl, Mutlu, Aydın adlı 3 oğlu dünyaya gəlib.

1930-cu ildə Sərbəst Cümhuriyyət Partiyasına qoşulub, ancaq partiya buraxıldıqdan sonra 1931-ci ildə CHP-yə keçib. 1931-ci ildə CHP-nin Aydın vilayətindən millət vəkili seçilib.

Bundan sonra Ankara Universiteti hüquq fakültəsinə qəbul olub və 1935-ci ildə buranı bitirib. Ancaq CHP-də olarkən hökumətin fəaliyyətini tənqid edən sərt çıxışlar etdiyi üçün 1945-ci ildə Adnan Menderes Cəlal Bayar, Fuad Köprülü və Refik Koraltan ilə birlikdə partiyadan qovulur və 1946-cı ilin yanvarında Demokrat Partiyasını təsis edir. 1946-cı ildə keçirilən seçkilərdə müstəqil namizəd olaraq Kültahyadan parlamente seçilən Adnan Menderes 1950-ci ildə keçirilən qurultayda Demokrat Partiyasının sədri seçilib.

1950-ci il mayın 14-də keçirilən parlament seçkilərində Demokrat Partiyası 53,5 faiz səs alaraq qalib gəlir. Beləcə Demokrat Partiyasının 10 illik iqtidarı dövrü başlayır. 1950-ci il 22 maydan 1960-cı il 27 may qədər Türkiyənin baş naziri olan Menderesin dövrü Türkiyənin təkpartiyalı sistemdən çıxması, demokratikləşmə dövrünü hesab olunur. Sənayeləşmə, urbanizasiya yüksəlib, nəqliyyat, enerji sektoru inkişaf

edib, Türkiyə 1952-ci ildə NATO-ya üzv olub.

Ancaq onun iqtidarı dövründə bir sıra xoşagəlməz hadisələr baş verib. 1955-ci il 6-7 sentyabrda İstanbulda yunanlara qarşı tərxi-batlar qeyd alınıb. Mətbuatda Atatürkün Salonunda yerləşən evinin yandırılması xəbərindən qeyzlənən və təndaşlar İstanbulda yunanlara hücum edib. Nəticədə bir neçə yunan kilsəsi, monastır, dükan, otel və evlərə od vurulub. Həmin vaxt parlament dinləmələrində çıxış edən baş nazir müavini Köprülü tərxi-batdan əvvəlcədən xəbərlərini olduğunu, ancaq vaxtını bilmədikləri üçün müdaxilə etmədiklərini bildirib.

1960-cı ildə seçkilər öncəsi tələbə etirazları yüksəlib, xüsusən də CHP-yə qarşı Menderes hökumətinin təzyiqləri ordu və bürokratiyada ciddi narazılığa səbəb olub. Gərginliklər, etirazlar yüksəlib və 1960-cı il mayın 27-də ölkədə xaosun yüksəlməsi hesab olunur. Sənayeləşmə, urbanizasiya yüksəlib, nəqliyyat, enerji sektoru inkişaf

Menderes və yanındakı bəzi siyasətçiləri Əskişəhərdə həbs edib, Ankaraya gətirir.

Bir müddət Ankarada qaldıqdan sonra çevriliş hökumətinin qurduğu Yüksək Ədalət Divanı 9 ay davam edən məhkəmə prosesinin sonunda Menderes və onunla birlikdə həbs olunan 14 nəfərin edamına, 31 nəfərin ömürlük həbsinə qərar verib. Adnan Menderes 1961-ci il sentyabrın 17-də İmralı adasında edam edilib. Baş nazir Menderes 13 ayı cinayət üzrə mühakimə olunub və bunlardan yalnız birində günahsız hesab olunub. Baş nazir Menderes vəzifədə olarkən büdcədən baş nazirin gizli hesabından pul mənimləmə, 6-7 sentyabr olaylarından xəbəri olduğu halda müdaxilə etməmək, Vətən Cəbhəsi təşkilatını başqa bir sinif üzərində təzyiq vasitəsi olaraq istifadə etmək, "Vinileks" firmasına Vakıflar Bankından kredit ayırmaq, İstanbulda yol və park tikintisi zamanı evləri plana düşən vətəndaşların pulu verməmək və ya gecikdirmək, univer-

sitetlərə hücum və xalqa atəş açmaq, bəzi deputat və müxalif liderlərin səfərlərinə maneə yaratmaq, konstitusiyaya və bir sıra qanunları pozmaq, dövlət radiostundan siyasi maraqları üçün istifadə, İzmir qəzetinin mətbəəsinin dağıdılması, Kırşəhrin qanunsuz olaraq qəsəbəyə çevrilməsi, məhkəmənin müstəqilliyini pozmaq, 1957-ci il seçkilərini qabağa çəkmək, Təhqiqat Komissiyasının qurulması, CHP mallarının qanunsuz olaraq müsadirə olunması və sairə ittiham ediblər.

A.Menderes və edam olunan digər siyasətçilər barədə 1990-cı ildə Türkiyə parlamenti bəraət qanunu qəbul edib. Adnan Menderes Türkiyədə siyasi yumşalmanın memarı hesab olunur. Onun dövründə siyasi plüralizm, din azadlığının sərhədləri daha da genişləndirilib. Ancaq eyni zamanda bəzi hərəkətləri narazılıq doğurub, xüsusən də CHP, Atatürkçü elita və bürokratiyanı qəzəbləndirib.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Cümə söhbətləri

Bismilləhir-Rahmə-nir-Rahim!
 Ramazan ayını bən-zətmələrlə bağlı çox maraqlı məqamlar var. Həmin bən-zətmələr bu mübarək ayı tamamağa yaxşı kömək edir. Bu bən-zətmələr arasında çox önəmli yeri, Ramazan ayının behiştə oxşadılması tutur.

Behiştin bir parçası

İslam arifləri buyurur ki, hərlik mübarək Ramazan ayı - cənnətdən bir parçadır ki, Allah Təala bizim maddi dünyanın cəhənnəminə - yandırıcı fəzasına daxil edir və bizə fürsət verir ki, özümüzdə bu İlahi süfrənin başında hiss edək, behiştə daxil olaq.

Bu bən-zətmədən görürük ki, dinimizin nəzərində maddi dünya cəhənnəm odunun yandırıcı mahiyyətini özündə daşıyır, lakin, insanın öz ixtiyarındadır: o, bunu behiştə də döndərə bilər, cəhənnəmə də. Bəziləri həmin 30 gün behiştə daxil olurlar. Bəziləri o 30 günün bərəkətindən bütün il boyu faydalanırlar, gələn ilin Ramazan ayına qədər özlərində bu mübarək enerjini daşıyırlar. Bəziləri isə bütün ömürlərini bu behiştə keçirirlər.

Bəzi insanlar isə bunun kənarından qəflət halında keçirlər ki, bu, çox böyük narahatlıq yaradan bir haldır. Ariflər xatırladırlar ki, bu ayın ən böyük hədəfi və məqsədi - təqvadır. Və bunu əldə etmək - insanın öz iradəsindədir. İnsan gerek şey etsin, bu ayın bərəkətindən götürə bilsin, özünü islah edə bilsin. Nəinki tək özünü islah etməklə kifayətlənsin, insan gerek bacarsın digərlərinin də islahına təkan versin, yardım etsin.

İnsanın daxilində ki, bu qədr istedad və bacarıq, ucalmaq və təkamül imkanı müəyyən edilib, bunlardan istifadə edərək hədəfinə çatma bilməyə, özünü çox təəssüfədi bir duruma salmış olur. Mübarək Ramazan ayı - İlahi ziyafət ayı, bərəkət və rəhmət ayı, "leyletul-Qədr" - Qədr gecəsi ayıdır. Öziz iman əhli bu ziyafətin qonaqları, bu bərəkət və rəhmətin hədəfləridir. Bu, elə bir süfrədir ki, onun saatlarını, dəqiqələrini heç nə ilə müqayisə etmək mümkün deyildir. İnsan bu ayda nə istəsə, Allah Təala Öz lütf və hikmətindən irəli gələn tofiqatla insana ətə edər. Allahımız Öz ziyafətinə dəvət etdiyi qonaqlarına bu fürsətlərdən faydalanmaq üçün bütün imkanları təqdim etmişdir. Bu mənəvi ziyafətin ən şah nöqtəsi, ən uca zirvəsi - Qədr gecəsidir.

Özlərini bağışlanmaqdan məhrum edənlər

Qədr gecəsi - İlahi qonaqlığın ən önəmli hissəsidir. Bu qonaqlığın ana qayəsi - insanın ruhi islahatdır. İnsan əməllərini yenidən qiymətləndirir, öz mənəvi durumuna obyektiv qiymət verməyə çalışır və tövbə, istiğfar vasitəsilə islahat

On bir ayın sultanının tacı - Qədr gecəsi

“Həqiqətən, biz onu (Qurani) Qədr gecəsində nazil etdik. Sən nə bilirsən ki, Qədr gecəsi nədir? Qədr gecəsi min aydan daha xeyirlidir. O gecə mələklər və ruh (Cəbrail) Rəbbinin izni ilə hər bir işdən ötrü yerə enərlər. O gecə dan yeri sökülənə kimi salamatlıqdır!”

tina rəvac verir.

Hər kim ki, öz daxilindəki yəbəcərliklərlə, mənfiliklərlə, böyüklü-kiçiklik günahlarla vidalaşmaq istəyir - Ramazan ayı bunun üçün ən gözəl fürsətdir. Bu ayın adında, mahiyyətində günahı məhv etmək vardır. Böyük İslam Peyğəmbəri (s) buyurur: “Ramazan (ay) günahları yandırdığına görə “Ramazan” adlandırılmışdır”.

Dinimizin nəzərində, Ramazan ayında, xüsusilə Qədr gecəsinin əhvalında bağışlanmayan insan - çox fərasətsiz və uğursuz bir məxluqdur. Rəsuli-Əkrəmdən (s) nəql edirlər: “Kim Ramazan ayını yaşasa və bağışlanmasa, Allah Təala onu Öz rəhmətindən uzaqlaşdırır”.

Belə insan, sonsuz bərəkətlərlə dolu bir süfrədən əliboş və ac bir vəziyyətdə durmuşdur. Həzrət Peyğəmbər (s) buyurur: “Ramazan ayında bağışlanmayan kimsə, bəs hansı ayda bağışlanacaqdır?!”. Bu qədr lütfün, nemətin müqabilində bağışlanmayan insana nə ad vermək olar? Həzrət Rəsulullah (s) buyurur: “Bu böyük ayda Allahın bağışlanmasından məhrum olan kimsə - bədbəxt”.

Demək, bədbəxt o deyil ki, pulu azdır, yaxud vəzifəsi yoxdur. Bədbəxt o deyil ki, zahiri imkanları məhduddur. Cahillər bədbəxtliyi maddi uğursuzluqlarla bağlamağa cəhd edirlər. Bu, onlara “uğur qazanmaq” yönündə minbir alçaqlığa qol qoymağa imkan verir. “Hədəf,

Hacı İqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İcraşəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

vasitəyə bəraət qazandırır” məntiqilə yüz oyundan çıxan ünsürlər, həqiqətdə nə dərəcədə bədbəxt olduqlarının, öz uğursuz durumlarının fərqi varmırlar.

İlde bir ay Böyük Yaradan bütün insanları Öz ziyafətinə dəvət edir. Bu, sadəcə bir ziyafət deyildir. Bu ziyafətdə ac və susuz olmağa lazımdır, öz nəfsani istəklərini ram edib, mənəvi qidalardan bəhrələnmək lazımdır. Bolluca pay apara bilər insan bu ziyafətdən. Amma, əliboş da qala bilər. Hətta bu ziyafətə dəvət qəbul etməyə də bilər. Onda gerek insan özünü qinasın. Dünyadaykən zəlif yaşamasına görə, mənəvi aşınmasına, əxlaq rəzilətlərinə görə özünü tənbeh etsin. Və bütün əməllərini mizandan keçiriləcəyi Qiyamət günündən sonra, özünü davamlı əza-ba düşürəndi üçün də heç kəsə irad tuta bilməyəcək.

Saleh əməlin 1000 misli

Qədr gecəsinin nuraniyyətini anlamaq üçün bir onu xatırlamaq kifayətdir ki, bütün başəriyyətin nicatı üçün nəzərdə tutulmuş Qurani-Kərim bu gecədə nazil olmuşdur. Bu, bir gecədir ki, mələklər dua edən insanları axtarırlar. Bu gecədə sübhədek salamatlıq olur. Bu gecənin saleh əməlləri 1000 aydakı saleh əməllərdən daha üstündür. İmam Məhəmməd Baqir-dən (ə) sual edirlər: “Qədr gecəsinin 1000 aydan üstün olmasının məqsəd və hədəfi nədir?” İmam (ə) buyurdu: “Bu gecədə yerinə yetirilən namaz, zəkət, sədəqə, infaq və digər müxtəlif saleh əməllər, Qədr gecəsinə (malik) olmayan min ay müddətində yerinə yetirilən hər bir saleh əməldən üstündür”.

Nuraniyyət bulacağı

Ramazan ayı öz böyük təmizləyici və yenilədirici mahiyyətilə bizim həyatımıza daxil olur, gündəlik həyatımızın baş qarışdırıcı, fikir yayındırıcı durumuna müdaxilə edərək, özünün bütün nemətlərini bizim ixtiyarımıza təqdim edir. Sanki bir nuraniyyət gətirir həyatımıza mübarək Ramazan ayı. Bacaran insan, bir il bu nuraniyyəti gezdirmir. Elə insan da var ki, bu nuraniyyəti bütün ömrü boyu itirmir. Amma, vay olsun o insanın halına ki, bu nuraniyyəti görməkdən belə məhrumdur, o ki qalsın bunu qəbul etmək əzminə malik olsun. Belə insan özünü həqiqi mənada məhv etmişdir. Belə isə Allahdan istəyə ki, bizə qəflətdən çıxmağı və nuraniyyətə qovuşmağı qismət etsin.

Diqqət etsək, Ramazan ayının gündəlik dualarında mənfiliklərdən qurtulmaq dilekləri ilə yanaşı, müsbətliklərə yönəlməyə yardım üçün dualar da var. Təkcə mədənin, əzaların orucu deyil mübarək Ra-

mazan ayının orucu. Bu, həm də təfəkkürün, düşüncənin orucudur. Təfəkkürün təmizlənməsi, zehni fəaliyyətin müsbətə doğru dəyişməsi üçün insan maksimal surətdə özü ilə məşğul olmalı, öz daxili aləminin ayrı-ayrı tərəflərini islahına diqqət yetirməlidir.

Alimlər Qədr gecələri ilə bağlı qeyd edirlər ki, bəzən bu gecədəki mənəvi hal insana o qədər təsir qoyur ki, gələnlə Qədr gecəsinə qədər, hətta bəzən ömrünün sonuna qədər onun düşüncəsində, əxlaqında, rəftarında dərin və müsbət bir iz qoyur. Hər kəs öz tutumuna, mənəvi yükü qəbul etmə qabına uyğun olaraq, Qədr gecəsindən nə isə götürə bilər. Hər öz istedadlarına, imkanlarına müvafiq bu mənəviyyət çeşməsinə qəlbine doldura bilər.

Bulaq həmişə var, qabı tədarük etmək və doldurmaq istəyi - insandır. Və çalışıb həmin bu tu-

lüftü ilə, yaxşı əməllər bir neçə dəfə artırılır və bununla da əyər-əs-kikliklər aradan qaldırılır. Və Qədr gecəsinə bu xüsusi lütf verilmişdir. İndi bir kəs bu lütfü, bərəkəti dərk edib, amma bundan bəhrələnmə bilməyibsə, onda yazıqlar olsun ona.

Necə ki, Böyük İslam Peyğəmbəri (s) buyurur: “Bir kəs ki, Qədr gecəsinə dərk edər və (bununla belə bağışlanmaya) - Allahdan uzaq olsun!”.

Allah Təala insana bu feyzlərdən bəhrələnmək üçün bütün imkanları təqdim etmişdir. Amma insan edə bilər ki, bunları əldə etsin, edə də bilər ki, özünü məhrumiyətə məruz qoysun.

Rəsuli-Əkrəm (s) buyurur: “Həqiqətən, mübarək Ramazan ayı sizə tərəf üz tutub. Bu ayda bir gecə vardır ki, min aydan üstündür. Hər kim Qədr gecəsinin fey-zindən məhrum olmuşdur - bütün xeyirlərdən bənəsin qalmışdır. Və

tini inkişaf etməyə qoymayan xasiyyətlərini. İnqilab edə bilir öz dünyagörüşündə. Atr mənəvi zibilliyə öz eybəcər vərdişlərini. Böyük İlahi rəhmətin zühuru var bu gecədə - Qədr gecəsində.

Qədr gecəsinə bağlı ikinci məqam - insanın varlıq olaraq durumundan irəli gəlir. Zəfən, ehtiyacı və müdafiəsiz bir varlıqdır insan. Xarici faktorlardan, təbii və fizioloji amillərdən yüksək dərəcədə asılı vəziyyətdədir. Və təbii ki, insanın əməlləri də naqisliklər və çatışmazlıqlarla doludur. Namazı, orucu, ibadəti, hərəketi, rəftarı, əxlaqı Peyğəmbər (s) və Əhli-Beytine (ə), İlahi övliyalara xas səviyyədə deyildir, qüsurlarla doludur. Dinimizin məntiqində Qədr gecəsi - əməllərinin boşluqlarının, əyər-əs-kikliklərinin, çatışmazlıqlarının cillanması üçün ən əlverişli məqamdır. İnsan bir iş görür, amma daxilən hiss edir ki, bu, o qədər də Allah istəyən səviyyə deyildir. Qədr gecəsində özülləri qoyulmuş həmin əməllərinin boşluqları doldurulur.

Vücudi tutumlar müəyyən olunan gecə

“Qədr” sözünün anlamı - ölçü, tutum, əndazə mənasındadır. Mübarək Ramazan ayının gecələri ilə bağlı istifadə olunan istilahi mənası budur ki, bu gecələrdə hər birimizin vücudi tutumu müəyyənləşir. Bu gecəyə necə gəlmişik? Bu gecəyə hazırıq mı? Bu gecənin hansı ayda olmasının fərqi varmıq? Bu gecədə nəyin nazil olmasının dərkəndəyik mi? Bu gecəyə necə daxil olmalıyıq? Bu gecədən hansı vəziyyətdə çıxmalıyıq? Bu haqda hər birimiz fikirləşməliyik. Amma, bir o şübhəsizdir ki, Allah dərgahında olduğunun fərqi varanlar bu gecəyə fərqli formada daxil olurlar. Özlərindən və dünyadan şikayətli halda gəlirlər.

İnsan kiminsə qəlbini sındırımı? Bu anlamda əhya gecələri fəvqələdə imkanlar təqdim edir. Danışaq Rəbbimizlə, ünsiyyət saxlayaq Rəbbimizlə. Çünki bir gecədir Qədr gecəsi ki, 1000 ay misindədir. Sübhədek insanın fürsətləri var. Allah dərgahında razi-niyaz etsin. Başına gələnlər üzərində düşsün. Öz başına gətirdikləri haqqında təhlillər aparsın.

Rəbbimizdən özümüzdən islahını istəyək. Üzləşdiyimiz bələlərdən qurtulmaq istəyək. Bu gecədə insanın diqqət yetirməli olduğu mövzulardan ən ciddiisi - “Mən hansı aydayam?” sorumudur. Bu, bir aydır ki, Allah Təala hər birimizin qapısını döyüb və Öz ziyafətinə dəvət hər birimiz üçün edib.

Bu ziyafətin qonağının libası - təqva geyimidir

İnsan bir yerə dəvət olunanda, qonaq çağırıldığı yere uyğun hazırlı işləri görür. Qədr gecəsinə qeyd etmək üçün gələn insan özü ilə Quran, dua kitabları götürür. Heç kəs Qədr gecəsinə gələndə bu gecəyə uyğun olmayan vəziyyətdə gəlməz. Hər kim Qədr gecəsinə saxlamaq üçün gəlsə, bu gecənin tutumuna uyğun hazırlıqlar görməyə çalışır. Bir adam idman yarışına gedəndə özü ilə astronomiya kitabı aparmır. Yəni, hər məkənin, hər məqamın özünə uyğun hazırlığı var.

Bəs Allah ayında qonaqlığa dəvət olunan kəsin geyimi nədir? Axı hər hansı bir tədbirin mükafatı ilə o tədbirin ab-havası, qaydaları uyğun gəlməlidir. Allah Təala bizlərə mübarək Ramazan ayında mükafat olaraq nə vəd edibse, deməli bu İlahi ziyafətdə geyimimiz də həmin mükafata uyğun olmalıdır. Əxlaq ustadları bildirirlər ki, bu ziyafətin libası - təqvadan ibarətdir. Əgər biz Allahın qonağı olmaq istəyiriksə, gerek əynimizə təqva libası geyinək.

Budur bizim Qədr gecəsindən götürə biləcəyimiz ən böyük pay.

Allahım, bizlərə Qədr gecəsinə dərk edib, ondan bəhrə götürməyi nəsib et! Amin!

(“Qədr” surəsi)

özünü məhrum etmiş kəsərdən başqa, heç kəs Qədr gecəsinin bərəkətlərindən məhrum qalmır”.

Allah Təala cəmi insanlara bu mənəvi feyzləri qəbul etmək durumunu nəsib etsin!

Qədr gecəsi ilə bağlı 2 təhlili məqam

Qədr gecəsinin fəlsəfəsinə varılması insanın dünyagörüşü, əqidə və imanının möhkəmliliyi üçün o qədər əhəmiyyətlidir ki, əlavə təhlil və araşdırmalara ehtiyac vardır. Qədr gecəsi ilə bağlı iki mühüm nöqtəyə işarə edilir.

Birincisi budur ki, bu gecədə görülen bütün əməllər digər vaxtda edilənlərin 1000 misli qədərdir. Məsəl üçün, insan 1000 ay tövbə edər, bağışlanmaq istəyər, “Allah qapısı”nı döyər. Və bir Qədr gecəsində həmin əməlləri yerinə yetirər. Təsəvvür edək ki, təsir və nəticə baxımından bu bir gecə 1000 aydan daha üstündür! “Ya Rəbbim! Xətaya yol vermişəm, yanlışlıq etmişəm, bağışla mənə, məğfirətini aid et mənə! Qayıdım Sənə tərəf, bir daha məhvədiçi yola qədəm qoymayacağam!” - münaçat edir bəndə öz Allahı ilə. Və bu bir gecədə etdiyi belə duanın bərəkəti, 80 il edilən yalvarışlardan üstündür - o qədər nemət verib Uca Allah Qədr gecəsinə. Bu gecənin saleh əməli 1000 ayın gözəl işlərindən üstündür.

Elə olur ki, insan çırpınır öz çatışmazlıqlarının torunda, namaza başlaya bilmir, yalandan qurtula bilmir, məni vərdişlərdən əl çəke bilmir, gündəlik primitiv vurnuxmaların buxovundan nicat tapa bilmir. “Mən arzu edirəm Sən istəyən kimi yaşayım, haramlardan qurtulmaq istəyirəm, amma bacara bilmirəm öz zəifliklərimlə, Allahım” - deyər gileylenir bəndə öz durumundan. Və bir gecə var Ramazan ayında ki, xalis və dərin, həqiqi tövbə hesabına insan bilməyə kənara qoya bilir onu əsarətdə saxlayan, şəxsiyyə-

MÜSAVAT

Son səhifə

N 118 (7007) 1 iyun 2018

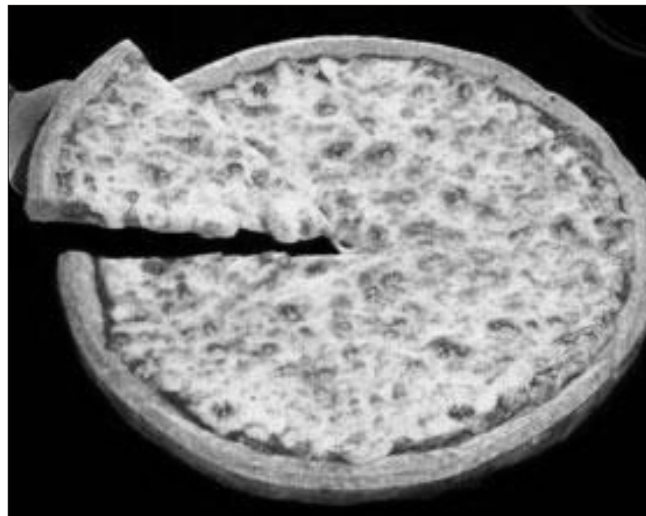
Sevgilisinə puldan buket hazırladı, qanun qarşısında cavab verəcək

Cində öz sevdiyi qadına ümumi dəyəri 334 min yuan olan puldan ibarət buket hazırlayan kişinin başı qanunla dərdə girəcək. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, Çinin şəhər sakini sevdiyi qıza ad günü münasibətilə belə bir hədiyyə edib. Ad günündə iştirak edənlərdən biri deyib ki, bu kişi gerçəkdən də öz sevgilisini çox sevir və ailəsinin də külli miqdarda pulu olduğu üçün belə bir hədiyyə onun üçün problem sayılır. Amma Milli Bankın əməkdaşlarından biri bu romantik jestə o qədər də xoş yanaşmayıb. Milli Bankdan bildirilib ki, romantik kişinin bu hərəkəti milli valyutanın korlanmasına səbəb ola bilər. "Belə hərəkətlər qadağandır, çünki insanlar milli valyutaya hörmət etməlidirlər. Sevgini nümayiş etdirməyin müxtəlif üsulları var, amma heç kim qanunu pozmalı deyil" - o, öz fikrini belə izah edib.

Buketin hazırlanması zamanı banknotların korlanıb-korlanmaması da sual olaraq qalır. 2017-ci ilin mayın sonunda isə Avstraliyada ponçiklərdən hazırlanan buketlər dəbdə idi. 9 ədəd gözəl görüntülü ponçikdən ibarət buketin ümumi qiyməti 78 avstraliya dolları idi.

İtaliyanın pizza bazarı ölüb, çünki...

Pizza deyilən kimi ağla gələn ilk ölkə olan İtaliya artıq pizza şəkəllərinin tərcihində deyil. Aparılan bir araşdırmaya görə, iri pizza firmaları artıq İtaliyada şöbə açmağa tərəddüd edir. Buna səbəb İtaliyanın pis ölkə olması deyil. Sadəcə, iş adamları hesab edirlər ki, pizzanın vətəninə yeni pizza restoranı açmaq perspektiv vəd etmir. Onun əvəzində inkişaf etməkdə olan ölkələri tərcih etmək gəlirli ola bilər. ABS-ən ən böyük pizza şəkəli olan "Pizza Hut"dan isə bildiriblər ki, İtaliya onların global marka keçmişinə uyğun gəlmir. İtaliyada pizza bazarı keçən il ABS-1 ötsə də, son beş ildə göstəricilər dəyişib. Belə ki, 2008-2013-cü illərdə ABS-da pizza bazarı 3 faiz artıb və illik qazanc 37.5 milyard dollara çatıb. Bunun əvəzində isə İtaliyada

satışlar 10 faiz azalıb. Bununla belə, adambaşına düşən pizza xərclərinə görə italyanlar amerikalıların ötür. İtalyanlar keçən il

pizza restoranlarında adambaşına 457 dollar xərclədikləri halda, ABS-da bu rəqəm 119 dollar olub.

Everesta görə həyat yoldaşını itirdi

Everesta çıxan Robert Gropel xəstələnən həyat yoldaşının ölümünə səbəb olub. Belə ki, Gropel və həyat yoldaşı Mariya Stidom zirvəyə birgə çıxmağı planlaşdırmışdı. Amma yarı yolda qadının vəziyyəti pisləşib, həyat yoldaşı isə onu o vəziyyətdə qoyaraq zirvəyə çıxıb. Qayıdanda isə Mariya daha da pisləşib və bir müddət sonra dünyasını dəyişib. Robert deyib ki, yoldaşını yarım saatlığına da olsa tək qoyduğu üçün özünü günahkar hiss edir. Cütlük akademik olub, Gropel hadisəni belə danışdı: "Zirvəyə 15 dəqiqəlik məsafədə Mariyanın vəziyyəti pisləşdi və çıxma bilməyəcəyini dedi. Ondan soruşdum ki, əgər zirvəyə çıxsam, məndən inciyərmimi? Davam etməmi və məni gözləyəcəyini dedi. Zirvəyə çıxdığım zaman isə özəl bir hiss keçirmədim, çünki o, yanımda deyildi. Dərhal aşağı düşdüm, yanına getdim. Onunla enişə başladım, amma o, yeriyə bilmirdi. Oksigen və dərman verdik. Bir az sonra şüurunu itirdi və onu xilas edə bilmədik".

İnsanlar artıq əllə yeməyi xoşlayırlar

İngiltərədə aparılan bir araşdırmaya görə, insanlar ədəb qaydalarına getdikcə daha az riayət edir. Ədəb qaydası mütəxəssislərinin dediyinə görə, artıq restoranlarda əllə yemək mədəniyyəti get-gedə yayılır. Restoran sahibləri isə bu mənzərəyə o qədər də önəm vermir. Mütəxəssislər deyir ki, çəngəl-bıçaq istifadəsi vaxtla çox əhəmiyyətli olub. Belə ki, süfrədə salfetin hara qoyulacağı, süfrədə davranma qaydaları, isti yeməyi üfləməyin yanlışlığı, barmaqları yalamağın mədəniyyətsizlik sayıldığı dönmə geridə qalıb. İndi buna riayət edənlər yoxdur. Buna səbəb insanların pizza, hamburger kimi fast food vərdişinə get-gedə daha çox yiyələnməsi, bununla yemək mədəniyyətini artırmamasıdır.

QOÇ - Ulduzların düzümü daha çox maliyyə məsələlərində uğurlara nail olacağınızdan xəbər verir. Ələlxüsus da nahardan sonra büdcənizi artırmaq üçün bütün mümkün variantlardan yararlanmalısınız.

BUGA - Qərar verərkən mövcud situasiyaları mütləq nəzərə alın. Atdığınız addımları dəfələrlə götür-qoy edin. Axşama yaxın kimsə sizi sevincinə bilər. Gecə mütləq öz evinizdə qalın.

ƏKİZLƏR - Təxminən saat 19-a qədər nəzərdə tutduğunuz bütün ədalətli işlərdə müvəffəqiyyətə yaxın olacaqsınız. Sonrakı saatlarda isə davranışlarda özünü tənzimləməlisiniz. Səfərə çıxmayın.

XƏRÇƏNG - Saat 14-ə qədər gözələnən gərginlikdən sovuşa bilsəniz, günün qalan vaxtı rahat keçəcək. Buraxdığınız səhvlərə haqq qazandırmaqdan, onları düzəltməyə çalışın. Bəxtinizdə pul da var.

ŞİR - Səbəbsiz yerə qızımaq, daima gileylənmək sizə zərərdir. Gərginliyinizi azaltmaq üçün başınızı işlə qatın. Bir də nəzərə alın ki, çoxuna baxanda sizin vəziyyət xeyli yaxşıdır.

QIZ - Müəyyən gərginliklə müşahidə olunsada, bu, nəzərdə tutduğunuz planların reallaşmasında ciddi maneə yaratmayacaq. Saat 15-18 aralığında qarşınıza çıxan şanslardan yararlanmağa çalışın.

TƏRƏZİ - Kənarından dəstəyin olacağını daha çox hiss edən ulduzlar boş dayanmağı məsləhət görür. Nə qədər aktiv olsanız, uğurlarınız da bir o qədər artacaq. Bu gün uzaq yola çıxmayın.

ƏQRƏB - Maraqlı hadisələr yolunuzu gözləyir. Amma bu təqvimdə diplomatik qabiliyyətinizi maksimal tərzdə yüksəltməli, öz söhbətlərinizlə hamının diqqətini cəlb etməlisiniz. Gərginlikdən qurtulacaqsınız.

OXATAN - Təxminən saat 17-yə qədər yalnız adi işlərin həlli ilə məşğul olun. Risk və ya qeyri-ənənəvi addımlar uğursuz ola bilər. Axşama doğru isə ürayinizə yaxın adamlarla bir yerdə olun.

OĞLAQ - Yeni əlaqələr yaratmaq, perspektivli sövdələşmələrdə iştirak üçün səmərəli vaxtdır. Bu, ay ərzində çox arzunuzun reallaşmasına xidmət edə bilər. Gün şüasından ehtiyatlanın.

SÜTÖKƏN - Böyük dəyişiklər astanasındasınız. Ruhdan düşməyə heç bir lüzum yoxdur. Kiminsə xətrinə düşməyin. Əksinə, hamıya dəstək verin ki, onlar da gələcəkdə sizinlə həmdəm olsunlar.

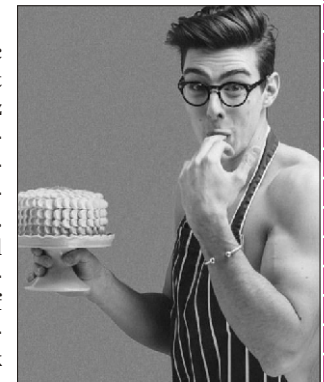

BALİQLAR - Çox güman ki, xeyli vaxtdan bəri görmədiyiniz adamlarla rastlaşacaqsınız. Bu amil sizi xeyli rahatlandıracaq. Ulduzlar nahardan sonra sizə başqa sürprizlər də vəd edir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Belə şirniyyat hazırlayan yoxdur

Britaniyanın Noric şəhərində şirniyyat hazırlayan aşbaz maykasını soyunaraq sosial şəbəkələrdə populyarlıq qazanıb. Bu barədə "Daily Mail" xəbər verib. 25 yaşlı Mett Adlard iki il bundan əvvəl yemək hazırlamağa başlayıb. O, müxtəlif desert və yeməkləri hazırlayarkən onu videoya çəkərək paylaşır. Roliklər üçün britaniyalı maykasını çıxarır və ancaq önlük geyinir. Hazırda onun YouTube səhifəsini 125 min nəfər izləyir. Gənc adam izləyicilərinə şokoladlı tort, ponçik, zefir, eləcə də fərqli yeməklər hazırlamağı öyrədir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.